

Driemaandelijks tijdschrift
van Natuurpunt afdeling Mandelstreek & Kern De Reiger

Jaargang 36 nr.3 - september 2008

België-Belgique
P.B.
8800 Roeselare 1
3/5959 P608472

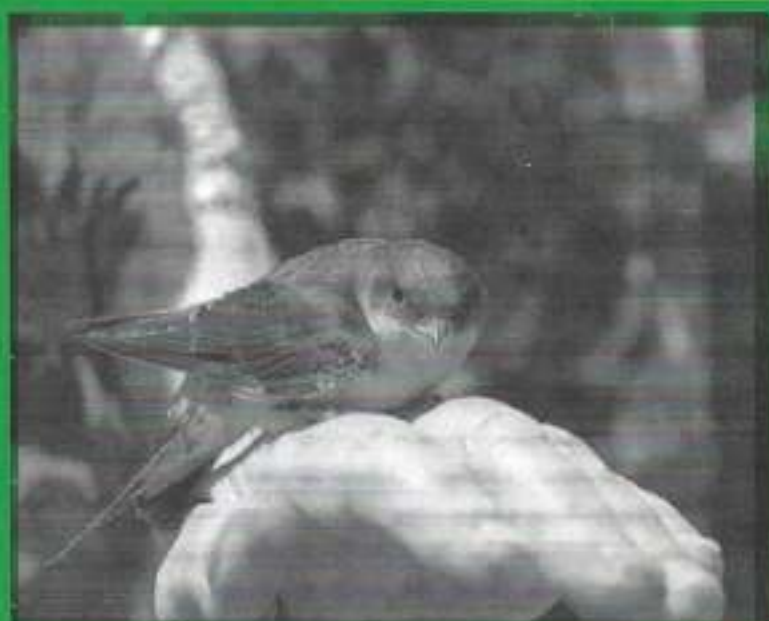
Door Weer en Wind

natuurpunt
mandelstreek

xx
Philippe Deprez
S-Gravenhof 7
8000 Brugge

P608472

in dit nummer

- Ledenfeest op 25 oktober
- Zwaluwpleegouders
- Zwaluwen die er geen zijn
- De Grote Fusie

sercu

office & automation

BRUGSESTEENWEG 380
8800 ROESELARE

de kantoorshop

voor bedrijf en privé

fax • kopie • print • computers
netwerken • internet • IT-service
tijdsregistratie • telefonie • meubilair
kasregisters • digitaal dicteren
toners & cartridges
papierwaren • schoolartikelen
eigen hersteldienst

VRIJE INGANG

www.sercu.be

sercu

office & automation

www.sercu.be

fax • kopie • print
netwerken • computers
IT-service
tijdsregistratie
telefonie • meubilair • kasregisters
papierwaren • digitaal dicteren
toners & cartridges
eigen hersteldienst

bvba Demees verzekeringen

Wilgenstraat 128
8800 ROESELARE
tel./fax 051 20 27 78
CDV inschrijvingsnr. 16740

Wij plaatsen alle verzekeringen
bij alle eersterangsmaatschappijen

Jan Demees
Wilgenstraat 128
8800 Roeselare
tel./fax 051 20 27 78

Stefaan Demees
Eugeen Van Oyestraat 12
8800 Rumbeke
tel. 051 54 65 81

Sodiro^{VZW}

Erkend sociaal werkgeverssecretariaat

e-mail: sodiro@sodiro.be

website: www.sodiro.be

HOOFDZETEL (RING)

Ovenstraat 37
8800 Roeselare
Tel. 051 26 90 80
Fax 051 26 90 65

CENTRUMVESTIGING

Noordstraat 47
8800 Roeselare
Tel. 051 26 90 50
Fax 051 26 90 55

Lekkere herfst

Hebben jullie het ook bruin gebakken? In ons land was er in augustus niet dadelijk olympisch goud voor de zon weggelegd, dus maar een oogje dicht geknepen voor onze ecologische voetafdruk en ze elders gaan opzoeken. Net waar ook veel van onze gevleugelde zomergasten nu dringend aan toe zijn. Maar nog heel even genieten van de laatste zomerstilte voor het herfstgeweld losbreekt.

Voor een keer in deze rubriek geen waarnemingen met grote spektakelwaarde, hoewel, ik verklap nog niet alles. Het gekwaak van de groene kikkers lijkt stilaan in de kiem gesmoord, misschien wat tijd voor een schaars zonnebad en hop, de modder in. Ijverige egels bunkeren volop, maar kunnen ze geen indigestie krijgen van de huidige naaktslakkenoverdaad? Met de snel opschietende paddestoelen beseffen we dat de seizoenklok niet meer kan teruggedraaid worden, hoewel de nazomer (en wij allemaal...) nog voor een flinke temperatuuropstoot kan zorgen. Toch nog een bruin korstje op het blekere vakantiebloot?

Bruin of bleek, wij willen een feesthoed opzetten. Na de lange zomerperiode met weinig publieke Natuurpuntactiviteiten, organiseren we op **vrijdag 25 oktober** een **gezellige feestavond**. Een democratische kaas- en wijnavond om bij te praten, vakantie verhalen uit te wisselen en eens flink te klinken. Ook geïnteresseerden en mensen van andere afdelingen zijn welkom. Voor meer details blader je best verder in dit herfstnummer.

Met Mandelstreke willen we op **zondag 5 oktober** **Open bedrijvendag bij MIROM** ook eens op de voorgrond treden. Niet alleen om meer naambekendheid te oogsten, maar we verzorgen, liefst met vele vrijwilligers, de drankbediening tijdens de bezoeken aan het complex van de volledige omgebouwde verbrandingsoven/afvalenergiecentrale. Ook wie maar een paar uurtjes op die dag kan vrijmaken, is zeer welkom. Met de verdiensten hebben we weer wat meer armslag om waar nodig, bedreigde natuur te verwerven. Meer praktische info binnenin.

Nog meer volkuntariaat op de **Dag van de Natuur** (15 november) in onze reservaatgebieden, waar je jezelf en een stukje Kleiput binnenstebuiten kan keren om een heilzame vermoeidheid op te kunnen lopen. Spoedig herstel gegarandeerd...

De herfst opsnuiven en proeven kan ook op de septemberfietstocht, half oktober met ons rondstruinen in het rijke Krekengebied of later, eind november het Molsbroek en de Bourgoyen mee gaan (her)ontdekken.

Ik hou jullie niet verder tegen: ga maar zelf verder met grasduinen in dit nummer om een appetijtelijk herfstmenuutje samen te stellen. Laat het jullie smaken!

Piet

Bij de voorkaft

Gilberte, Gerard, gastgezin, geduldig, geestdriftig, huiszwaluw,... Al die sterke woorden beginnen met dezelfde medeklinker – voor West-Vlamingen dan toch!

Meer nog, in dit tijdschrift staat een verhaal dat al die sterke woorden met elkaar verbindt. Blader maar snel verder door dit boekje en houd zeker even halt bij: 'Beter een zwaluw uit de hand'

Inhoud

Bij de voorkaft: Lekkere herfst	pag. 1	Natuurbeheer: Beter een zwaluw uit de hand.....	pag. 10
Bij de voorkaft	pag. 1	Meer dan zonnen in de Kleiputten	pag. 11
Inhoud	pag. 1	Dag van de natuur op 15 november	pag. 11
Aankondigingen: Ledenfeest Natuurpunt Mandelstreke	pag. 2	Activiteitenkalender: De Mandelstreke	pag. 12
Opendeurdag Mirom met bar	pag. 2	De Buizerd	pag. 13
Jong en zin in natuur? JNM	pag. 3	Natuurstudie: Over zwaluwen die er geen zijn	pag. 15
Natuurpuntkalender 2009	pag. 3	De grote fusie	pag. 16
JNM-BJN* jubileum	pag. 4	Waarnemingen: Tuinfaeren 3	pag. 17
De Uizer met de kano: meer dan de moeite	pag. 5	Fietslus op 24 augustus	pag. 23
Ook klaar voor een diepe duik?	pag. 6	Sprokkels	pag. 23
Ostend Pelagic-trip op zondag 21 september	pag. 6	Personalia	pag. 23
Van eksterogen en pechvogels	pag. 7	Erratum	pag. 23
Voorbije activiteiten: Het Vinne en Torfbroek	pag. 8	Colofon	pag. 24

AANKONDIGINGEN

Ledenfeest Natuurpunt Mandelstreke

Dit jaar organiseren we met natuurpunt Mandelstreke geen barbecue samen met Natuurpunt De Buizerd omdat het kasteel Wallemote in verbouwing is. We keken voor een alternatief namelijk een kaas-, wijn- en (volks)dansavond in zaal Don Bosco in de 's Gravenstraat in Roeselare (vlakbij de Spil) en dit op zaterdag 25 oktober.

We starten ons ledenfeest om 19 u met een aperitief met hapjes.

Om 20u houden we een kaas- en wijnfestijn met bio-kazen uit Keiem en (h)eerlijke wijnen uit de wereldwinkel.

Om de opgedane calorieën of punten te elimineren volgt er vanaf 22u een volksdansenfeestje. Mogelijks kunnen we een livebandje strikken. Mensen die een groepje kennen die volksdansmuziek speelt aan een vriendenprijsje mogen dit zeker aan Piet Desmet of Peter Hanston laten weten. We zorgen na de volksdansmuziek ook nog voor een fuifje met muziek van allerlei slag.

Ken je natuurpunters van andere afdelingen of andere vrienden die graag (volks)dansen dan mag je ze zeker uitnodigen. Voor het aperitief en de kaas- en wijnavond vragen we 15 euro per persoon. Mensen die enkel komen om te dansen (dus vanaf 22 uur) hoeven niet te betalen. Inschrijven kan door 15 euro per persoon te storten op de rekening van natuurpunt Mandelstreke 979-962307-62 met vermelding ledenfeest en aantal personen. Graag hadden we jullie inschrijving tegen 15 oktober. Op die manier weten we hoeveel drank en eten we moeten bestellen.

Wim Marichal

Opendeurdag Mirom met bar

De opendeurdag heeft plaats aan de verbrandingsoven (Oostnieuwkerksesteenweg) op zondag 5 oktober van 9.00 tot 17.00 uur. Vzw Leefmilieu, Velt en Natuurpunt Mandelstreke verzorgen de bar.

Mirom is de afvalintercommunale voor de regio Roeselare die o.a. de verbrandingsoven uitbaat en huisvuilophaling organiseert. Met de milieuraad van Roeselare kregen we onlangs een rondleiding in de verbrandingsoven en zagen we o.a. hun installatie waarmee ze warmte kunnen omzetten in groene stroom.

Op hun opendeurdag mag iedere keer een andere vereniging de bar verzorgen. De opbrengst gaat volledig naar de deelne-

mende vereniging. Met Natuurpunt Mandelstreke willen we het geld gebruiken om natuurgebieden in West-Vlaanderen aan te kopen. Dit is nog altijd de beste methode om natuur te beschermen. In het verleden steunden we met aanzienlijke bedragen aankopen in de Blankaart en het Heuvelland.

Om de bar te doen draaien hebben we in de voormiddag ten minste 6 mensen nodig en in de namiddag 10 personen. Mensen die willen meehelpen zijn van harte welkom. Graag een seintje of een mailtje vooraf naar Wim Marichal. Mensen die gewoon de verbrandingsoven komen bezoeken en een pintje komen drinken bij ons, zijn natuurlijk ook welkom.

Wim Marichal

DESOTEC
ACTIVATED CARBON

adsorption on the move

DESOTEC N.V. - O.A. Hagenbeekstraat 44, B-9830 Roeselare • T +32 (0)51 24 96 57 • F +32 (0)51 24 39 19 • desotec@desotec.com • www.desotec.com

Jong en zin in natuur? JNM!

JNM staat voor Jeugdbond voor Natuur en Milieu, een vereniging voor alle jongeren die geïnteresseerd zijn in natuur en milieu. Ook in Roeselare is er een actieve afdeling van de JNM. Maar eerst eventjes uitleggen wat JNM precies inhoudt.

JNM staat open voor alle jongeren tussen 7 en 25 jaar met interesse voor natuur en milieu. Er zijn 3 leeftijdsgroepen: de piepers (7-12 jaar),

de ini's (13-15 jaar) en de gewone leden (16-25 jaar).

Samen trekken we de natuur in om ons te verdiepen in de diversiteit van ons planten- en dierenrijk. We trekken naar de mooiste natuurgebieden waar zeldzame waarnemingen ons hart sneller doen slaan, maar ook een stevige wandeling in een weidse omgeving doet ons bloed sneller stromen.

De natuur krijgt het vaak hard te verduren. Waar we kunnen, ondernemen we de nodige acties om ruimte aan natuur te geven. We hanteren regelmatig zelf een schop of zaag om een handje te helpen. Samen buiten zijn en aan natuurbeheer doen geeft een machtig gevoel.

Wij sluiten onze ogen niet voor milieuproblemen. Elke JNM-activiteit is een poging om op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven te gaan. Daarnaast proberen we ook anderen hiervan bewust te maken, door actie, gebaseerd op goede achtergrondinformatie.

JNM organiseert tal van projecten en nationale bijeenkomsten rond specifieke onderwerpen. Het kampenseizoen is het hoogtepunt van ons activiteiten aanbod. Men kan in de zomer-

vakantie kiezen tussen een 60-tal kampen en volop genieten van alles waar JNM voor staat: natuurstudie, natuurbeheer en milieubescherming.

Woon je in Roeselare en omstreken en klinkt het bovenstaande leuk in de oren, dan verwelkomen wij je met alle plezier. Voor de piepers (8-12) is er om de twee weken activiteit. We gaan soms een hele dag naar een natuurgebied of naar de zee. Andere keren spelen we een wild spel in het bos of worden er vetbollen en nestkastjes geknutseld.

Ook voor de ini's (12-15) hebben we elke maand een activiteit. Wat is er leuker dan 's avonds thuiskomen, helemaal uitgevaaid na een dag rennen en bijleren in een machtig gebiedje? Ben je ouder dan 15? Voor jou zijn er dan de gewone excursies, waar we een hele dag erop uit trekken om te genieten van de natuur en ze te bestuderen.

Aarzel niet om ons te vergezellen, want we staan altijd open om onze kennis en passie met nieuwe mensen te delen! Je kan ook gewoon eens komen om te proeven van de JNM.

Vanaf september beginnen we met de activiteiten. Deze kan je terugvinden op www.jnm.be/roeselare

Heb je nog vragen, dan mag je altijd bellen naar
Tim Vandewiele
Tel 051/22 96 41
GSM 0487/ 64 09 69

Natuurpuntkalender 2009

2009 is er al! Opnieuw in 12 delen. Elk deel voorzien van een prachtige natuurfoto. Feestdagen en schoolvakanties staan netjes aangeduid. Per dag is er de nodige witruimte voorzien, zodat al uw afspraken netjes ingevuld raken.

De Natuurpuntkalender is te koop voor € 7.5. De opbrengst daarvan wordt gebruikt om nieuwe natuurgebieden in onze regio aan te kopen.

Je kan hem nu al bestellen bij iemand van het bestuur. Ook op de activiteiten in het najaar zal de kalender steeds te koop aangeboden worden.

JNM-BJN* jubileum: 50 jaar Jeugdbond 25 tot 27 juli in De Kluis, Sint Joris-Weert

Voor wie er ooit bij geweest is, een zalig ankerpunt, voor velen een totale ommezwaai en zeker een heerlijke tijd om als jongere de natuur in al zijn facetten te leren kennen. Die haast vanzelfsprekende leerschool duwde veel leden richting natuur en milieu, waardoor ze nu als (oudere) volwassenen nog steeds voortrekkers zijn in natuurverenigingen, in het natuur- en milieubeleid, instituten en hogescholen. Onder hen ook beheerders van natuurreservaten of gewoon fervente amateurveldbiologen.

Geen wonder dat we reikhalzend naar dit jubileumfeest uitkeken! Met een ruime delegatie waren de Roessen (Leden van BJN afdeling Roeselare) dan ook vertegenwoordigd.

In een prachtig decor in Vlaams Brabant, aan de oevers van de Dijle trokken we onze tenten op, en hebben we drie zalige dagen beleefd. Veel, heel veel jonge mensen, en hoe meer de dagen vorderden, hoe groter ook het aantal oude sokken werd (= eens je 25 wordt, vlieg je eruit en krijg je een oude sok mee, die door velen gekoesterd werd/wordt).

Elke dag was er keuze uit een zeer gevarieerde mix van activiteiten: excursies naar vogels, planten, viezebeestenwandelingen (over insecten en andere geleedpotigen) onder leiding van peren (vakspecialisten), beheerswerk doen in het vlakbij gelegen reservaat de Doode Bemde, sprekers beluisteren over specifieke natuurgebonden onderwerpen, natuurvriendelijk kokkerellen, vrijlating bijwonen van gerevalideerde vogels, digitaal natuurfotograferen, hupsen (volksdansen), kinderanimatie allerhande, en vooral veel praten en lachen ...

Op de (laatste) bonte avond waren er dik zeshonderd mensen bijeen in en rond de reusachtige circustent, waarbij, naast een officieel programma, ontelbaar veel vrienden van vroeger elkaar terugvonden. Kan je je voorstellen, vaak na meer dan dertig jaar, wat voor emoties en bijzondere verhalen dat allemaal naar boven haalde?

Om dit niet allemaal weer in het vergeethoekje te laten wegwijnen, is een schitterend jubileumboek geschreven, dat die avond aan het publiek werd voorgesteld. Een uniek opzet, met een zalig stuk bondsgeschiedenis, heel rijk geïllustreerd en doorspekt met pittige anekdotes. Het boek telt ruim 300 blz., en is een must voor wie ooit van de Jeugdbond(en) geproefd heeft.

Je kan het voor € 20,00 bestellen bij:
JNM Bondssecretariaat
Kortrijkse Poortstraat 192
9000 Gent
09/2234781 en vragen naar Jasmijn.

*Belgische Jeugdbond voor Natuurstudie (BJN), opgericht in 1958

*Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM), fusie in 1983 tussen BJN en Wielewaaljongeren (WJ)

De IJzer met de kano... meer dan de moeite

Peter Hantson en ikzelf hadden het gekke idee om het Noordfranse stadje Bergues per mini-vikingschip te bestormen en dit via IJzer, Lovaart en de Bergenvaart. De Bergenvaart verbindt Veurne met Bergues. Dit stadje is nu razend populair na de film 'Bienvenu chez les chtis'. Lieven Verbanck heeft namelijk een snek of een mini-vikingschip op schaal 1/3 in het haventje van Kachtem liggen. Maar tussen gekke ideeën en reële uitvoeringen liggen dikwijls diepe wateren. Deze keer was het niet anders. We dachten de snek van Lieven in Diksmuide of Ieper in het water te laten. De boot weegt namelijk een 600 kg.

Maar in Ieper vroegen ze te veel geld en in Diksmuide is het hellend vlak een ramp. De Bergenvaart is blijkbaar onderbroken in Veurne. We moesten dus wel een plan B bedenken. We huurden 2 dubbele kano's in Diksmuide en vaarden drie dagen op de IJzer en de Lovaart. Naast Peter, Koen Maes en mezelf kon ik nog mijn studiemaat Steven optrommelen om mee te varen.

De eerste dag (11 augustus) voeren we stroomopwaarts op de IJzer, van Diksmuide richting Knokkebrug. Als echte natuurpunters konden we niet naast de vogels kijken. We zagen een tiental verbaasde en daarna opvliegende ransuilen die ons aankijken vanaf de wilgenstruiken. Tot onze verbazing trok ook een zwarte ooievaar voorbij.

Op sportief vlak valt zo'n boottocht op de IJzer niet te onderschatten: wind, stroming, voorbijvliegende motorboten, je krijgt er allemaal mee te maken. De gekke koerswijzigingen van de boot van Peter en Koen werden zagezegd veroorzaakt door de noodzaak om de oevers af te speuren naar korstmossen en vetplanten (t moeten niet altijd vogels zijn ... en vanuit een ander perspectief: het zigzagpatroon van de kano van Steven en Wim wees zeker op vaartechnische problemen en regelmatige 'bijsturingen' door ons voorkwam erger ... of hoe de pot en de ketel ...noot van de medevaarders).

Na een picknick aan de Knokkebrug vaarden we richting Fintele. We meerden daar onze twee kano's aan en zochten gepakt en gezakt (roelspanen en bagage) een cafeetje op. Een zilverreiger vloog boven ons om ons uit te lachen. De eindbestemming die dag was Lo dus moesten we onze kano's uit de IJzer sleuren en in het Lo-kanaal zien te krijgen. Menig armspieren trilden hierbij serieus tegen. De Lo-vaart was een plezier om te varen want volledig windvrij en constant ijsvogel die voor ons vloog. Op een halfuurtje stonden we in Lo. Met peddels en konsoorten doken we daar een hotel in.

's Anderendaags was het weer niet fameus, namelijk vieze motregen. We trakteerden ons maar op een culturele wandeling in Lo. Het stadje loont echt de moeite. Een uitgestippelde wandeling leidt je langs de abdijkerk, de duiventoren met meer dan 1000 broedhokjes, een motte en natuurlijk de Cesarboom.

Rond de middag was de regen over en stapten we terug in onze kano's. De Lovaart was echter niet meer zo lieflijk en naast een strakke wind hadden ze blijkbaar ook golven op het kanaaltje gestoken.

Aan de Fintele opnieuw de boten uit en in het water gesleurd, maar we trakteerden ons nadien op een picknick in het zonnetje. Een koppel boomvalken gaf show boven ons hoofd.

Aan de Knokkebrug voeren we het Ieperleekanaal binnen richting 'De Boot' waar we de tweede nacht gingen logeren. De overwinning van de tijdrit over de laatste 100den meters gaat naar het team van Peter en Koen.

'De Boot' is een gezellige plaats om te logeren. Een windturbine maakt de elektriciteit op de boot. Tijdens de tijdrit, door Koens' esbatterementen waren de spullen van Peter nat geworden maar door de hevige wind op het terras droogde alles snel. Een handdoek koos echter het hazenpad richting oever. We konden 's avonds de spaghettisaus van Koen verorberen bij vrienden in Noordschote. 's Morgens werden we met hevige regen wakker maar geduld is een mooie deugd en rond 11 uur zetten we koers richting Diksmuide. Bij Knokkebrug schuilden we nog even onder de bomen voor een bui maar nadien konden we zonnig Diksmuide bereiken.

Binnen twee of drie jaar willen we graag nog eens dergelijk kanotocht organiseren met een vijftal dubbele kano's. We denken er bijvoorbeeld aan om in een drietal dagen de IJzer af te varen van de bron in Frankrijk tot in Nieuwpoort. Mensen die de combinatie van sport, avontuur en natuur wel zien zitten mogen zeker met mij contact nemen.

Lijstje met de waarnemingen: ijsvogel, zilverreiger spec, blauwe reiger, zwarte ooievaar, oeverloper, torenvalk, boomvalk, buizerd, sperwer, ransuil, wilde eend, meerkoet, waterhoen, knobbelzwanen, boerenzwaluw, huiszwaluw (oa groep van 100), oeverzwaluw

Wim Marichal

Ook klaar voor een diepe duik?

Vorig jaar was er al sprake van: enkele leden van Mandelstrecke voeren mee met The Pride of Bilbao, die een geregelde overvaart verzorgt van Zuid-Engeland naar Noord-Spanje. Bij de wondere verhalen over ontmoetingen met onze grootste onbekenden: walvissen, dolfinen en bruinvissen kwam het zee-water ons meer dan eens in de mond.

Deze zomer beslissen we hals over kop om in te schepen op de Princess Danae voor een exclusieve cruise naar de Golf van Biskaje. Gedurende een kleine week staken we van wal om de rand van het continentaal plat met de diepe abyssale vlakke af te schuimen. Precies hier houden zich heel wat walvisachtigen en pelagische zeevogels op, om van de voedselrijkdom van het opwellende diepzeewater te profiteren.

Een hele resem Belgische, Britse en Nederlandse seawatchers aan boord zorgden voor de nodige animositeit bij de meldingen van zowel walvissen, dolfinen als typische (en minder evidente) zeevogels. Hierdoor ontstond vaak een snelle wave van de ene zijde naar de andere zijde van het dek. Voor de onfortuinlijke zeezieken was het niet alleen de deining van de diepzee of windkracht 6 die de oorzaak van de ellende vormden.

Toch een nuchtere greep uit de waarnemingen? Van de kleine tuimelaar in het kanaal, over tuimelaars, gestreepte en gewone dolfinen naar o.a. de reusachtige dolfin van Cuvier. Of kleine kudden grienden, butskoppen of immense gewone vinvissen. Door die laatste leek de golf vaak op een reusachtige spuitwaterbron, met hun tot 4 m hoge 'blows' die vanop kilometers

afstand op te merken zijn. Extra-tjes als reuzenhaai of ronddobberende immense maanvissen zorgden voor extra beroering aan dek. Vogelaars zochten dekking voor de tientallen overscherende Jan-van-Genten, die het soms niet nauw namen met het 'bekladden' van (te?) gretige toeschouwers. Zes soorten pijlstormvogels, piepkleine stormvogeltjes voor zo'n grote zee, vorkstaartmeeuwen, haast alle jagersoorten, stern en Noordse stormvogels. Maar ook Turkse tortel, grauwe klauwier en tapuit waagden de oversteek, zonder reddingsboeien.

Boeiend: zeker. Weer: onzeker, wat ook de waarnemingskwaliteit bepaalt.

Als de goesting gewekt is, en je de wel heel bijzondere sfeer aan boord als op volle zee wil beleven, dan kan je alvast even proeven van een daguitstap naar zeezoogdieren en zeevogels in september vanuit de haven van Oostende.

Piet

Ostend Pelagic-trip op zondag 21 september!

Daar deze Noordzeetrip midden in de najaarstrek plaats vindt, maken we een grote kans om migrerende zeevogels naar de boot te lokken, de kans om tuimelaar in deze periode te spotten is ook hoger dan de rest van het jaar.

De deelnameprijs bedraagt 50€.

Aan boord zal verse lekkere soep gratis te verkrijgen zijn, frisdrank en bier tegen betaling.

Vertrek is 's morgens om 7.30u

vanaf het Vaartorendok-zuid waar we weer een route zullen varen naar en tussen onze Vlaamse banken. We komen terug in de haven van Oostende aan omstreeks 18u, het preciese tijdstip hangt af van het weer en de waarnemingen gedurende de route.

Inschrijven kan op rekeningnummer 035-5897700-44 op naam van Demey Jeremy/Ostend Pelagic met vermelding van Ostend Pelagic IV, het aantal personen en hun naam.

Gelieve mij ook een mail te sturen met je naam, woonplaats en de geboortedatum van de personen die zich ingeschreven hebben. Indien u verdere vragen of inlichtingen wenst, aarzel dan niet ons te contacteren op jeremy.demey@telenet.be of op het nr. 0475/22 56 40.

Van eksterogen en pechvogels: op zoek naar de oorsprong van enkele vogelnamen

Waar komen de namen van de vogels eigenlijk vandaan? Dit zou een zinnetje kunnen zijn uit een kindermond. Vooral tijdens de kleuterjaren vuren kinderen een eindeloze reeks vragen op hun liefhebbende, maar ook radeloze ouders af, die vaak met hun mond vol tanden staan wanneer zij hun kleine het antwoord schuldig blijven op één van die fundamentele vragen des levens. Maar wat die vogelnamen betreft, die vraag kwam bij mezelf op, eigenaardig genoeg bij het gadeslaan van een banaal tafereeltje: een merelvrouw-tje naarstig op zoek naar een smakelijk wormpje. Met de vraag waarom men dat in mijn tuin foeragerende vogeltje een merel noemt, kan ik bij mijn huisgenoten niet terecht. Ik vermoed dat zij het antwoord niet kennen, maar – wat erger is – tegelijk zouden zij elkaar met een bedenkelijke en veelbetekenende blik aankijken, want een normaal mens houdt zich met zo'n futiliteiten niet onledig.

Gelukkig kan men in het geniep zijn nieuwsgierigheid bevredigen in boeken. Te weten dat 'merel' eenvoudigweg afgeleid is van het Latijnse 'merula', het woord dat de Romeinen bezigden om onze trouwe tuingast te benoemen, kan een mens al enige gemoedsrust bezorgen, maar er blijven nog zoveel andere gevleugelde zangers over. Voor een flink aantal namen is de afkomst duidelijk: het zijn klanknabootsingen. De tiiftjaf spant hier de kroon, met in zijn spoor onder meer de kievit, de kauw, de kraal, de koekoek, de oehoe en andere karekieten. Anderen werden vernoemd naar een opvallend uiterlijk kenmerk zoals zwarte roodstaarten, roodborstjes, zwartkoppen en gele kwikstaarten, of naar een apart gedrag zoals de draaihals en de wespendif. Er blijven echter nog enkele gevallen over die niet zomaar te verklaren zijn. Vaak kan de etymologie (de woordafleidkunde) of een beetje kennis van de geschiedenis hier soelaas bieden.

Een mus bijvoorbeeld komt van het Latijnse muscio, dat afgeleid is van musca (= vlieg): een vogel die vliegen vangt dus. In het Frans spreekt men natuurlijk niet van een mus, maar van 'un moineau'. De naam dateert uit de middeleeuwen en verwijst naar 'moine' of monnik, meer bepaald naar de franciscanen, van wie de kleur van de pij deed denken aan de veren van de mus. De franciscanen vestigden zich alleen in de steden en gaven dus hun naam aan een typische stadsvogel. Voor de fazant moeten we terug naar de oudheid. Deze fraaie vogel werd ontdekt door Jason en zijn Argonauten. Deze helden waren op zoek naar het Gulden Vlies en meerden aan in Colchis in het toen nog vredige Georgië, aan de rivier de Phasis. Daar troffen ze een vogel aan die prompt werd gedoopt tot 'phasianos', 'van de Phasis' en vandaar fazant. Gezelle spreekt in zijn *Uitstap in de Warande* trouwens ook van 'een phasiaan of fasant'. De Argonauten mogen dan al ontsproten zijn aan het fantasierijke brein van een Griekse verteller, de meeste vogelboeken weten te melden dat de fazant inderdaad oorspronkelijk in de Kaukasus woonde. De lijster ontleent zijn naam van het gotische 'lakan' (een woord dat gebruikt werd bij een werkwoord dat springen betekent) en zou dan letterlijk 'de hippende vogel' betekenen.

Jo Berten schreef een boekje met als titel 'Brugge, een etymologische wandeling'. Daarin verklaart hij enkele begrippen die de vogelliefhebber kunnen interesseren. Zo heeft hij het

over de middeleeuwse valkenjacht. De valk vloog en roofde, wat de twee betekenissen van het Franse 'voler' ('vliegen' en 'stelen') verklaart. Als de valk weer bij de valkenier moest terugkomen, werd de vogel gelokt met een stukje vlees, vastgemaakt aan een met zand gevuld zakje. Dit zakje met het stukje vlees werd rondgedraaid omdat een valk alleen reageert op bewegende prooien. Dit lokmiddel heette een loer. Vandaar de uitdrukking 'iemand een loer draaien'. Andere vogels probeerde men te lijmen met een lijmstokje waarop pek was aangebracht. Het moeten de Duitsers geweest zijn die ons dit geleerd hebben, want het Duits voor pek is Pech. Wie op de stok terecht kwam, was de pechvogel.

Een biddende torenvalk hangt letterlijk tussen hemel en aarde. Dat bidden heeft wellicht te maken met het Engelse 'to prey' (op zijn prooi vallen), dat door Engelse valkeniers werd gebruikt en verkeerd werd begrepen door de Vlamingen die aan 'to pray' (bidden) dachten. In Frankrijk zegt men van zo'n klapwiekende vogel: 'il fait le Saint-Esprit'.

Soms kunnen vogels hun naam geven aan voorwerpen die later aan geen kanten nog met de oorspronkelijke betekenis worden geassocieerd. De kraanvogel bijvoorbeeld. Om grote lasten uit schepen te laden of op een bouwterrein te tillen gebruikten de middeleeuwen een houten constructie met kabels en katrollen, waarbij de touwen werden bewogen door het draaien van een rad. De arbeiders die in het rad stapten hadden een weinig benijdenswaardige job. Men vergeleek hun stappen met het lopen van de kraanvogel en vandaar ging men het toestel een kraan noemen. Kraanvogels staan bekend als monogaam, maar met dit kenmerk werden de raddraaiers niet verbonden.

Ook de oorsprong van onze dagelijkse 'gazet' gaat terug op het rijk der vogelen. In het oude Venetië betaalde men een 'gazetta' of muntstuk voor een krantje. De betekenis verschuift van het geldstuk naar het krantje zelf. De naam van de munt echter was afgeleid van 'gazza' (= ekster) en dan in de verkleinvorm 'gazetta', omdat er een ekstertje op afgebeeld stond. De sterke Italiaanse aanwezigheid in Brugge bracht het woord naar onze contreien. Zou het een toeval zijn dat een ekster graag blinkende voorwerpen, dus ook muntjes, verzamelt? Ons woord 'ekster' komt van het Friese 'akke' of het oudengelse 'agu', waar een achtervoegsel werd aan toegevoegd. Deze woorden zijn verwant met het Germaanse woord 'eg' (= scherpe kant), wat er op wijst dat de vogel naar zijn snavel is genoemd.

Om in de buurt van onze ekster te blijven: een eksteroot of likdoorn is naar verluidt geen pretje. Wel plezierig wordt het als we het woord in andere talen bekijken. In het Frans heeft men het over een 'oeil-de-perdrix' (patrijzenoog), in het Italiaans over een 'occhio pollino' (kippenoog, idem in het Spaans: 'ojo de pollo'), in het Duits spreekt men over 'Hünerauge' of 'Krähenaue' (reuzenogen of kraaienoog). Wat een wondere dingen vindt men niet allemaal als men in de taaltuin begint te spitten!

Johan Strobbe

VOORBIJE ACTIVITEITEN

Het Vinne in Zoutleeuw en Torfbroek in Kampenhout op 08/06/08

Voormiddag: het domein "de Vinne" Zoutleeuw

Om 7u30 vertrokken we zoals altijd aan Roularta, met 2 wagens en 8 nog halfslaperige natuurpunters richting Tielt, waar we Karen oppikten. Na een lange rit, begeleid door een vrouwelijke GPS-stem, bereikten we onze bestemming.

We klommen eerst op de uitkijktoren waar we een overzicht hadden over het ganse gebied. Het gekrijs van de kolonie kokmeeuwen achtervolgde ons gedurende de ganse wandeling. Overal op het binnenmeer, zagen we jonge vogels gevoerd en vertroeteld worden door hun ouders: meerkoeten, dodaarsjes, futen... en vooral de mooie geoorde futjes. Via stukken "bekakt" knuppelpad, maakten we een wandeling rond het meer... luisterend naar de vogels, waaronder kleine karekiet en bosrietzanger, maar ook genietend van de vele soorten waterplanten...

Het meest opmerkelijke vond ik een speciaal mos: "het water-vorkje"... Tegen de middag aan begon ons buikje toch te ram-melen. De picknick was voorzien aan het onthaalcentrum, een prachtige gerestaureerde hoeve..

Maar wat konden we nog meer wensen als aperitief, dan het volgen van de sierlijke vlucht van de witwangstern. De broodjes smaakten des te heerlijker. En op het terras konden we ons daarna te goed doen aan een lekker en verfrissend pintje of een 'dame blanche' in een diep bord.

Daarna vertrokken we naar onze tweede bestemming.

Namiddag: Torfbroek, Kampenhout, deelgemeente Berg

Gelukkig beschikten we over een GPS systeem. De dame, die ons niet alleen hielp bij het

voorkomen van boetes, haalde ons ook uit de penarie bij de obstakels, veroorzaakt door een plaatselijke kermiskoers. Ondertussen scheen het zonnetje en konden we onze regenkle-dij opbergen..

Het Torfbroek is een uitgestrekt rietveld met heel veel soorten planten. Een snoek lag stil-tetjes te genieten van zijn zon-dagsrust, niet vermoedend dat hij zou gestoord worden door de camera's van de natuurlief-hebbers. Gelukkig dat we Marc Wouters, de conservator van het reservaat letterlijk tegen het lijf liepen. Hij toonde ons enkele heel merkwaardige planten, waaronder teer guichelgeil, zonnedauw.....

Ik genoot van de 4 soorten orchideeën: de moeraswes-penorchis, de bosorchis, de muggenorchis en de prachtige bijenorchis... De fotografen konden hun hartje ophalen... Ook verschillende soorten libellen en waterjuffers zweefden over het riet en de bloemen. De boomvalk, buizerd en sperwer lieten zich ook af en toe zien.

De rust werd echter verstoord door metalen vogels die met veel lawaai neerdaalden richting onze nationale luchthaven.

Na een laatste blik op het aanpalende gebied, "ter Bronnen"... een rustige vijver met baarzen en voornen, en ijsvogel keerden we terug naar onze wagens. En natuurlijk van al dat moois en de warmte, hadden we dorst.

In het centrum van het dorpje, Berg, in een dorpscafé, genoten we van het plaatselijke gerstenat. Daarna reden we zonder problemen naar Roeselare... nog nagenietend van alle nieuwe indrukken

Met dank aan het toffe gezelschap

tekst: Ria
foto's: Piet

Parketvloeren Desimpelaere

fabrikant van massief parket

ZWAAIKOMSTRAAT 27

8800 ROESELARE

TEL: 051 20 09 64 FAX : 051 22 98 7

Kite Petrel, de nieuwe verrekijker van Natuurpunt
Ze staan er voor in de rij!

10% korting voor leden van natuurpunt
Niet-inderprijs: 295 euro (incl. BTW)

Bij aankoop van een Kite verrekijker of -telescoop

1 gratis loupe
Kite Triplet (waarde € 3,50)
in de gang bij Natuurpunt

Natuurpunt-
Natuurpunt wereld
www.natuurpunt.be/winkel
winkel@natuurpunt.be
014 47 29 34

Natuurpunt-opekshop
Polder De Coninxlaan 104
8200 Brugge
winkel@petrel.com
031 31 10 01

Beter een zwaluw uit de hand

Dat zwaluwen in onze regio grote zorgenkinderen geworden zijn, verbaast niemand meer. Van de 3 soorten 'echte' zwaluwen zijn oeverzwaluwen al minstens 25 jaar niet meer op het grondgebied van Mandelstreek als broedvogels aanwezig. Begin jaren 70 bewoonden die kleine, bruine zwaluwen nog een wand in de Kleiputten, waar we een dertigtal nestgangen telden.

Boerenzwaluwen, dé lentebodes bij uitstek, zijn er nog wel. Maar ook bij hen zijn de rangen danig uitgedund. Vroeger ontbraken ze op geen enkele boerderij: door controles sinds 2006 voor de zwaluwsubsidie weten we nu beter, en zien we hun aantallen jaar na jaar nog afnemen. In een volgend nummer komen we met recente telgegevens op de proppen.

Ook huiszwaluwen zijn er nog steeds, hoewel hun aantallen ook drastisch zijn afgenomen. Een vrij stevig bastion (30 tot 50 koppels) is nog steeds te gast in het MPI St. Idesbald, en in de woonwijk Biezenhof nestelen nog een tiental koppeltjes. Dat het ook daar niet allemaal van een leien dakje loopt, kon je al eerder in dit ledenblad vernemen.

Maar dat niet alles kommer en kwel hoeft te zijn, bewees het (zwaluw)vriendelijk gezin Werbrouck-Hoornaert andermaal. Een huiszwaluw(dons)jong was bij de burens uit het nest gevallen en aan het gastgezin toevertrouwd. Enkele jaren geleden hadden ze al eens met succes een jong met de hand opgekweekt. Dus insecten gevangen en wormpjes gekocht, en met een pincet en engelengeduld het piepkleine beestje met grote regelmaat gevoerd. Blijkbaar erkende die vrij vlot zijn aardse reuzenpleegouders en sperde zijn bek hoe langer hoe gretiger om de levende hapjes binnen te halen. Eens verzadigd vielen de oogjes dicht, en deed ie geen

inspanning meer om te bedelen. Tijd om het jong terug in zijn kooitje te stoppen.

Half juli kreeg ik van hen een seintje om eens langs te komen en de vrijlating bij te wonen. Maar wegens een dreigende lucht en nauwelijks soortgenoten in de buurt beslisten we de luchtdoop wat uit te stellen. En met een langsvliegende sperwer in de buurt waren we al blij niet overhaast te hebben gehandeld.

Een week later, 24 juli, was het wel zover. Warm zomerweer, aanvliegende ouderzwaluwen in de buurt. Het

hokje buiten gezet en voor een laatste keer het kooitje uit, waar hij zich daags voordien haast had verhangen tussen de spijlen. Knus op Gilbertes mouw zittend, hapte hij gretig naar het voederpincet, terwijl we in de tuin van zijn pleegouders

toekeken. Maar nog geen zin om het luchtruim te kiezen. Dan maar bij een voederplankje op takje gezet. Eerst om zich heen gekoken en dan, onverwacht, met een perfect sierlijke boog over het dak heen zijn soortgenoten gezelschap gaan houden. Waw, dat is pas loslaten... zonder de minste vliegles noch luchtervaring!

Gilberte en Gerard, tegelijk fier en wellicht ook een beetje verdrietig, want zien we hem ooit nog weer terug? Hoedje af voor jullie vakkundig en geduldig stiefouderschap. Daar bovenop onder hun dakgoot nog drie bezette nesten die beloond werden met succesvolle broedsels. Een echt zwaluwthuis voor huiszwaluwen!

Piet

Meer dan zonnen in de Kleiputten op 9 augustus.

Midzomer, maar zonder nacht noch droom. Wat, denk je, een zeldzaam zonnig dagje van de kostbare verlofperiode spenderen aan een potje in-een-moeras-gaan-ploeteren? Dankjewel!

Da's buiten de waard gerekend: niet alleen habitués waren op de zomerbeheersdag afgezakt naar de Kleiputten, maar ook een nieuw gevarieerd doe-publiek.

De zowat 20 dulle werkers volgden in het rietveld de maaiers op de voet. Dat betekende vaak extra koeling in het ondiepe water: De afvoer van het gemaaid riet is een intensief werk, waarbij alle transporttechnieken over het water en op land werden uitgetest. Met wisselend succes maar uiteindelijk kwam alles op de stapelwallen en een overvolle container terecht.

Het resultaat, zeg maar metamorfose, mag er zijn: het zonlicht dat opnieuw kan doordringen tot op de ondiepe waterzones, belangrijk als libelleneldorado en vissenbroedkamer. Traditioneel werden de paden gemaaid om te felle verbossing van de moeraszone tegengegaan.

Even traditiegetrouw hadden we toeschouwers van de andere kant: een heel klad meerkoeten, aalscholvers, oeverloper, sperwer, ijsvogel en kleine karekieten, die er ook nog, toen wij er de brui aan gaven, bleven rondhangen. Als bonus vonden we voor 't eerst weer orchideeën en een massale berm met rode ogentroost. De inspanningen werpen duidelijk vruchten af!

Dank aan alle gedreven vrijwillige medewerkers! En vergeten we vooral Wim niet die onze droge levers en holle magen een flinke en zeer gesmaakte onderhoudsbeurt gaf. Geloof het of niet, opnieuw hadden we de perfecte weerkaarten getrokken: het reservaathekken was pas dicht of de eerste regendruppels waren er al. Popel je ook al voor de volgende afspraak op 15 november, dag van de Natuur?

De conservator

Dag van de Natuur... op 15 november eens uit een ander vaatje putten?

Vorig jaar liep het al storm. Nochtans zo goed als windstil, maar wel massa's weldoeners op strooptocht in de Kleiputten, zoals we de najaarswerkdag hadden aangekondigd. We raken wat de tel (16?) kwijt, maar dit jaar willen we echt niet onderdoen. Met de aanstekelijke animositeit van de vorige dagen van de Natuur willen we zelf meer dan zestig deelnemers halen in en om ons reservaat de Kleiputten. Jong oud, voor elk een gepaste natuurrijke klus in een voor Roeselare sublieme groene omgeving.

Waar zijn we wel al zeker van?

- Alle werkmateriaal, die we van de stedelijke werkplaatsen ontfenen, met inbegrip van werkhandschoenen (ondertussen ook maten voor kleinere handen) en voor de (maai- en zaag)machinegebruikers veiligheidskledij en dito helmen.
- Voor alle deelnemers een ongevalverzekering die we via de Stad afsluiten.
- Bergen werk: snoeien, hakhout kappen, wilgen knotten, nestkasten nazien, houtwallen aanvullen, ruigte en riet maaien, transport van het vele snoeimateriaal, ijsvogelwand aanpassen, ...
- Deugddoende warme soep en Vera's hutsepot (ook vegetarisch voor wie dat wenst) voor wie over de middag blijft.
- Fris- en andere dranken om tussenin bij te tanken.
- Een heel gemoedelijke sfeer, met frisse neuzen in dezelfde richting.
- Ideaal herfstweer, zoals we al elk jaar hebben meegemaakt (sic!)
- Onverwachte najaarswaarnemingen: we houden de tanden nog opeen geklemd.

Waar hebben we het raden naar?

- Wie er uiteindelijk allemaal zal bij zijn
- Of je je werktenu (regenkledij mag...) en laarzen bij hebt.
- Of je er al vanaf 9u bij zal zijn, of alleen 's morgens, of in de namiddag... (tot 16u)
- Of je mee wat uitkijkt dat het werkmateriaal niet zoek raakt: hiermee vermijden we een hoop zoekwerk bij het opruimen
- Of je de datum van zaterdag 15 november al in je agenda hebt geprikt?
- Of je vooraf een seintje geeft, waardoor we een idee krijgen wat we moeten voorzien?

Dit kan door te mailen naar natuur.mandelstreek@scarlet.be of natuur.mandelstreek@gmail.com
Bellen kan ook: 051/225852 (Piet Desmet) of 051/220235 (Dirk Vandewalle)

Kom de Kleiputten beleven ten voeten uit, de natuurlijke bewoners zijn jullie er al dankbaar voor!

ACTIVITEITENKALENDER

Met eigen wagens vanaf hoek Meiboomlaan-Lindenstraat (Roularta)	Gezinsuitstap	Publieksactiviteit	Fietsuitstap
Busuitstap	Uitstapverantwoordelijke	gids	Uitstap geschikt voor fotografen
Lunchpakket meebrengen	Vertrekkur	gids	Leiding

Wijzigingen en/of eventuele correcties worden steeds vermeld op onze website www.natuurpunt.be/mandelstreek

Vr 5 september Paddenstoeleninventarisatie Koen Maes

18:45

Zo 7 september

Natuurpunt Westland verkoopt allerlei waardevolle rommel op de enorme rommelmarkt van Kemmel op zondag 7 september.

De opbrengst gaat integraal naar de aankoop van natuurgebieden in het Heuvelland. Je vindt er zeker iets wat je nog kunt gebruiken.

De stand is in de Wijtschatestraat l.h.v. nr. 24. Kom gerust langs!

Zo 21 september Open natuurwandeling Kleiputten Rumbeke Piet Desmet

10:00 - 11:30

Babiliestraat

Zo 21 september Fietstocht: Verkenning ZO van Roeselare Ludo Moerency

14:00

Kerk Oekens

Zo 21 september Ostend Pelagic trip Jeremy Demey

0475/22 56 40

2019 Pleinbezoek

Do 02 oktober Voordracht: Aardstralen Rik Cappelle

14:00

De Reiger en Dienstencentrum Patria

6e Jagersstr 4, Moorslede

Za 04 oktober Inventarisatie: paddenstoelen, mossen en lichenen in Mandelstreek Koen Maes

14:00

Roularta

14:00 Trefdag

Zo 05 oktober Open bedrijvendag: Molsbroek Wim Marichal

09:30 - 17:00

Oostnieuwkerkesteg

Zo 12 oktober Het Leen + Kreekengebied Koen Maes

08:00

Deze daguitstap bestaat uit twee delen. 's Morgens bezoeken we het kreekengebied bij Sint Laureins waar vogels op het programma staan, 's namiddags gaan we op zoek naar paddenstoelen in Het Leen, te Eeklo. **Dus zowel verrekijker als loupe meebrengen!** We vertrekken om 8.00 uur stipt aan Roularta. Wie 's namiddags wil aansluiten komt om 14.00 uur naar het bosinfectiecentrum van het Leen.

De krekken waren oorspronkelijk turfputten die bij stormvloed en uitgespuurd werden. Om het gebied te ontwateren werden

dijken aangelegd en werd het zeewater teruggedrongen. Afgesneden geulen met brakwater bleven achter: de krekken. Dijken en sloten met lineaire begroeiing vormen nu een typisch landschapskenmerk. Door de vroegere overstromingen werden de zandgronden bedekt met een laag klei. Daardoor hebben die bodems een grote landbouwkundige waarde en is het kreekengebied een landbouwgebied geworden. Toch zijn er nog heel wat waardevolle stukjes natuur overgebleven. Enkele van die pareltjes zullen we 's voormiddags opzoeken.

Het natuurreservaat 'het Leen' strekt zich uit over meer dan 260 hectare in de gemeenten Eeklo, Waarschoot en Zomergem.

Het is een relatief groot moerassig bosgebied met relictten van natte heide, prachtige elzenbroekbossen en soorten als moerasvaren en koningsvaren. In totaal komen er meer dan 2.200 verschillende soorten dieren, planten en zwammen voor.

Omdat het Leen bekend is om zijn grote verscheidenheid aan paddenstoelen, zal de focus op de namiddagwandeling dan ook op die laatste groep organismen liggen.

Do 16 oktober Voordracht: Wat is levende voeding? Dr. Deraedt

14:00

De Reiger en Dienstencentrum Patria

6e Jagersstr 4, Moorslede

Zo 19 oktober Open natuurwandeling Kleiputten Rumbeke Piet Desmet

10:00 - 11:30

Babiliestraat

Za 25 oktober Kaas en wijnavond in zaal Don Bosco Wim Marichal

19:00

€15pp - inschrijven tegen 15/10 op rek 979-9627307-62

's Gravenstr 11

Za 15 november Dag van de natuur Piet Desmet

09:00 - 16:00

- aanplant houtkant in Moorslede
- beheerswerken in de Kleiputten

Za 22 november Inventarisatie: paddenstoelen, mossen en lichenen in Mandelstreek Koen Maes

14:00

Roularta

Zo 23 november Bourgoyen in Mariakerke + Molsbroek in Lokeren Philippe Deprez

14:00

We verzamelen om 8.30 uur aan Roularta. De voormiddagwandeling in de Bourgoyen starten we om 9.30 uur aan het bezoekerscentrum in de Driepikkelstraat. Mensen die ons 's namiddags willen vervoegen staan om 14.30 uur aan het bezoekerscentrum van het Molsbroek.

In het westen van Gent ligt het waardevol natuurgebied Bourgoyen-Ossemeersen van 230 hectare (2,3 km²) dat ontsnapte aan de verstedelijking. Het open landschap bestaat er uit vochtige graslanden, doorsneden met sloten en grachten. Een paradijs voor planten en dieren.

Het landschap van de Bourgoyen-Ossemeersen is een vallei, uitgespuurd door de Leie, met vochtige graslanden die 's winters onder water lopen. Zulke natte graslanden worden bij ons meersen genoemd. Ze liggen op een bodem van klei die nauwelijks water doorlaat. Het deel ten noorden van de Leie heet de Bourgoyen, het deel ten zuiden ervan de Ossemeersen. Bijna

Natuurpunt "De Buizerd"

centraal in de Bourgoyen ligt een zandige hoogte of donk met daarop het historische Valkenhuis dat nu als beheersboerderij dienst doet.

De Vlaamse overheid voerde in de periode 2004-2007 een natuurinrichtingsproject uit. Dit zorgde voor een grote stap vooruit op de weg naar landschapsherstel en ontwikkeling van meer natuurwaarden.

's Winters loopt het laagste deel van het reservaat onder water. In dit bijna ontoegankelijke gebied komen dan grote concentraties watervogels voor. De Bourgoyen zijn een belangrijk overwinteringsgebied voor de smient, wintertaling, slobeend, pijlstaart, krakeend en kemphaan.

Het Molsbroek is sinds 16 december 1964 een natuurreservaat nabij Lokeren van ongeveer 80ha, beheerd door vzw Durme. Het Molsbroek is een moerasgebied met een grote biodiversiteit. Het heeft bovendien het grote voordeel dat een 4,5 km lange verharde wandeldijk doorheen dit natuurgebied steeds vrij toegankelijk is. De wandeldijk biedt grote voordelen voor het ruime publiek, want het volledige natuurgebied is vanaf dit hoger gelegen pad te overzien. Het is dus niet nodig observatietorens of verhoogde schuilhutten te bouwen, zoals dat in andere natuurreservaten wel eens nodig blijkt. Op weinige plekken in ons land treft men langs een dergelijk mooi pad zoveel verscheidenheid aan: een uitgestrekte moerasvlakte met talrijke watervogels, elzenbroeken, rivierduinen, rietvelden en uitgestrekte vochtige graslanden.

- Vr 05 december** Lichenen op reis Peter Hantson
 19:00
 College Roeselare - toegang Botermarkt
- Zo 07 december** St. Donaaspolder en Soppiaapolder Ludo Momenency
 08:30

- Do 11 december** Voordracht: Natuurfotografie Rudy Debruyne
 14:00
 De Reiger en Dienstencentrum Pains
 6e Jagersstr. 4, Moorslede
- Za 13 december** Inventarisatie: paddenstoelen, mossen en lichenen in Mandelstreek Koen Maes
 14:00
 Roularta
- Vr 23 januari** Fotoreportage Tanzania Koen Maes

Zo 07 september Werkdag Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 08.30H, einde omstreeks 12.00H.
 Broodjes, warme soep en drank is voorzien.
 Info bij Jacqui Stragier (051 30.47.31)

Zo 14 september GELEIDE WANDELING Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.30H, einde omstreeks 11.30H.
 Ingang via de Waterstraat in Ingelmunster (achter de Valora).
 Info bij Jacqui Stragier (051 30.47.31)

Zo 05 - 12 oktober Week van het bos

Zo 12 oktober GELEIDE WANDELING Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.30H, einde omstreeks 11.30H.
 Ingang via de Waterstraat in Ingelmunster (achter de Valora).
 Info bij Jacqui Stragier (051 30.47.31)

Za 15 en Zo 16 november Dag van de natuur

Naar jaarlijkse gewoonte zijn er midden november weer de Dag(en) van de Natuur. Ook dit jaar werken we weer op verschillende terreinen. Op zaterdag 15 november van 09.00 tot 12.00 kan je ons helpen in Het Spoorwegdomein in Ingelmunster. Wat staat er op het programma: - kappen houtopslag, - maaien en hooien, - knotten wigen, - opzetten houtmijt, - ...

Zondag 16 november liggen onze activiteiten terug in het Spoorwegdomein. Van 09.00 tot 16.00 werken we af wat we de zaterdag begonnen... 's Middags is er een broodjesmaaltijd voorzien, wie wenst te blijven geeft vooraf een seintje aan Jacqui 051/30.47.31 of jacqui.stragier@debuizerd.be. Wij hopen U talrijk te mogen ontmoeten, immers vele handen maken het werk licht!!!!

Zo 07 december WERKDAG Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.00H, einde omstreeks 12.00H. Broodjes, warme soep en drank is voorzien.
 Info bij Jacqui Stragier (051 30.47.31) of jacqui.stragier@debuizerd.be

Zo 14 december WERKDAG Mandelhoek

Afspraak aan de ingang om 09.00H, einde omstreeks 12.00H. Broodjes, warme soep en drank is voorzien.
 Info bij Jacqui Stragier (051 30.47.31) of jacqui.stragier@debuizerd.be

Verkoop papierkoek en nestkasten

Vr 19 december - Markt Ingelmunster

Za 20 december - Markt Izegem

Enkel geldig bij TOM & CO Roeselare van 01/09/08 tot en met 30/09/08
Open van maandag tot zaterdag van 9u tot en met 18u30
 508 Brugsesteenweg - Roeselare

BON 3000 POINTS PLUS PUNTEN

bij aankoop van € 30,00 minimum
 1 bon per klant - Niet cumuleerbaar met andere promoties

Vita Casa plus

natuurvoeding

gezondheidsadvies

Kooklessen - Shiatsu - Voedingsadvies - Reiki

- * dagelijks vers bio-brood, -groenten en -fruit
- * biologische rijst, granen, deegwaren, peulvruchten en zaden in bulk
- * suikervrije koekjes, snoep en gebak, gluten- & lactosevrije voeding
- * vegetarische specialiteiten
- * waterzuiverings- en ontzuringssystemen voor drinkwater
- * biokatoenen kledij, natuurzuivere was- en onderhoudsproducten
- * voedingssupplementen met advies
- * natuurlijke cosmetica
- * natuurverf
- * **NIEUW** ontzuringssystemen (gem. elektrosmog, aardstralen)

Iepersestraat 319, 8800 Roeselare

Tel. & Fax 051 25 25 53

www.vitacasa.be

e-mail: plus@vitacasa.be

Open: di-vr 8.30-12 u. & 13.30-18.30 u.

zaterdag doorlopend van 9-17 u.

zondag en maandag gesloten

Apprendre le français au soleil de Provence

CREA-LANGUES VOOR VOLWASSENEN
FRANSE TAALCURSUSSEN OP MAAT
COMMUNICATIEVE LESMETHODE
INTENSIEVE BEGELEIDING
KLEINE LESGROEPEN
VOLGENS TAALNIVEAU
GEMOTIVEERD INTERNATIONAAL PUBLIEK
VOLLEDIG VERZORGD VERBLIJF

CREA-LANGUES VOOR JONGEREN

VAN 12-14 JR, 15-18 JR

SWINGENDE TAALVAKANTIES

SAMEN MET FRANSE JONGEREN

FRANS LEREN IN COMBINATIE MET PAARDRIJDEN

ZEILEN/SURFEN, CANYONING,

WILDWATER-AVONTUUR

OF EEN GEVARIEERDE À LA CARTE-FORMULE

MEER INFORMATIE & GRATIS BROCHURE:

CREA-LANGUES

BOOMFOREESTSTRAAT, 38

B-8870 IZEGEM BELGIUM

TEL. + 32 (0)51 31 97 47 FAX + 32 (0)51 32 02 91

E-MAIL: INFO@CREALANGUES.COM

WWW.CREALANGUES.COM

ACD

serres & overkappingen

A.C.D. nv
Zwaaiikomstraat 22
8800 Roeselare
tel. 051 24 25 26
email info@acd.be
www.acd-serres.be
www.acd-carports.be

www.acd-serres.be

S

shanks. waste solutions.

Uw partner in afvalverwerking

Shanks Vlaanderen nv

Regenbeekstraat 7C

8800 Roeselare

Tel 051 - 22 60 44

Fax 051 - 22 13 91

www.shanks.be

Over zwaluwen die er geen zijn...

Het waren niet de verhitte discussies die ons hoofd op hol hadden gebracht. Evenmin het discreet afzakkertje op het eind van de bestuursvergadering bij Vera op 9 juni. De vroege (plichtsgetrouwe) bestuursvogels waren al vertrokken. Met vier waren nog net rond elven even blijven hangen: wat npraten met gastvrouw Vera, Ria en Peter. Een windstille, bewolkte en vrij warme avond: alles rustig dachten we toen we buiten liepen. Alleen een onduidelijk motorgeronk dat nu en dan wat aanzwol. Niet opvallend maar de regelmaat deed toch een belletje rinkelen. Dat lijkt wat op de zang van een nachtzwaluw, maar in deze omgeving kunnen we dat zo goed als uitsluiten. Overigens, in de regio van Mandelstreek, sinds onze heugenis geen spoortje van een signalement van die mysterieuze nachtvogel.

Een kwartier later dachten we er geheel anders over. Dat snorrende motortje verplaatste zich, kwam een vliegdemo geven langs bedrijven in de Wijndalestraat waarbij hij met korte tussenpauzes hard in de vleugels klapte. Vaak net boven ons hoofd: op een donkere avond kan ik mij de hekserij al voorstellen. Niettemin het typisch gedrag voor een baltsend nachtzwaluwmannetje. En om het plaatje helemaal rond te maken vatte hij post in Vera's tuin om vanuit een oudere berk de ratelmaschine weer op te starten.

Weinig later vloog hij, als een trage sperwer, laag langs ons voorbij in het licht van de straatlantaarns, met opvallende uilenogen en even bizarre witte vlekken in de vleugeltoppen en op beide staart- hoeken. Echt spookachtig.

Overdag zijn ze zo goed als onvindbaar, meesters in camouflage met hun dorre-bladeren-verenkleed en gesloten ogen. Zoek dat maar eens op een bosbodem of in de lengte zittend op een verweerde tak. Maar zo hebben ze nog meer vreemde trekjes. Vliegen doen ze als uilen: in het duister natuurlijk, onhoorbaar en vaak biddend, met gekke glijpauzes terwijl de vleugels in een diepe V gehouden worden.

Met zijn afgeplatte kop hebben ze trekjes van een gierzwaluw, net als de grote ogen en een heel kleine snavel. Dit laat niet

vermoeden dat de opengesperde bek, geholpen door stijve borstels in de mondhoeken, een reusachtige vangtrechter worden voor laatvliegende insecten als nachtvlinders en grote kevers. Echt een bakkes voor walvismanieren in de lucht.

In de Kempen, waar hij ooit algemeen was, kende men hem vroeger als geitenmelker. Dat is ook zijn geliefkoosd biotoop: heidevelden, halfopen dennenbossen, geheel verschillend van waar wij hem aantreffen. Hoewel, bij nader toezien was hij

meest actief vanaf een kleine hoeve met wat berkenbomen naast een braakliggend land met vooral kamille en aan de andere zijde de groene, dichter beboste omgeving met Vera's tuin.

Ook rond zijn naam een waas van geheimzinnigheid. De gelijkenis met een zwaluw is slechts zeer oppervlakkig: hij vangt zijn (insecten)prooi in de (v)lucht. Meer bevreemdend is zijn oudere, plaatselijke naam: geitenmelker die hij ook als wetenschappelijke naam (*Caprimulgus*) kreeg. Het verhaal doet de ronde dat ze in geitenstallen binnenvlogen, en zich te goed deden aan de uiers van de geiten. Dat de melk behekst werd, is dan maar een stapje meer. Is iemand bekend met het volledige verhaal? We zijn nieuwsgierig...

Na die, en nog meerdere nachtelijke ontmoetingen, hoopten we stiekem op een broedgeval. Tot 18 juni liet hij onophoudelijk zijn nachtelijke *Solexgebrom* horen met de rest van zijn vreemd baltsrepertorium. Zelfs daarin verraste hij ons

met zin voor realiteit, lees: groot aanpassingsvermogen. Langs de verlichte straat kwam hij overlangs op de elektriciteitsdraden rusten: precies een dikke platte knoop in de kabel.

De kink kwam toen het braakliggend terrein werd omgeploegd, waarna intensief bemest en met bonen ingezaaid. Voor de storingsgevoelige nachtzwaluw werd dit een maat teveel en kon Roeselare naar een eerste (en uniek) broedgeval fluiten. Wij opnieuw wakker uit onze dromen. Geen idee welke donkere maar welriekende jachtvelden hij (en zij?) is gaan opzoeken.

foto © Roland Jansen - www.rolandjansen.eu

foto © www.vogelwachtuden.nl

De grote fusie

De loupe stevig omklemd, veldgidsen in de aanslag, zin voor humoristische uitspattingen, Jacques Vanderhaeghe,...De paddenstoelen – en mossenwerkgroep hebben meer gemeen dan eerst gedacht. Een fusie ging al een tijdje in de lucht. Ergens in een kano op de IJzer (zie elders in dit nummer) werd de knoop doorgehakt. Dit najaar bieden de beide werkgroepen samen een tweetal ronkende projecten aan!

1 Het inventariseren van lichenen, mossen en paddenstoelen in Mandelstrecke

Deze activiteit gaat altijd door op zaterdag om 14.00 uur. We verzamelen aan Roularta. De eigenlijke locatie wordt altijd kort op voorhand beslist.

Noteer alvast met stip in uw agenda: 4 oktober, 22 november en 13 december

2 'Lichenen, mossen en paddenstoelen op reis!'

Dit is een lessenreeks doe op de eerste plaats bedoeld is voor niet- specialisten die nog meer uit hun reizen willen halen. Onze gastspreker is opnieuw Hans Vermeulen van NP-educatie die ons meeneemt op reis door de verschillende Europese biotopen. Bij elk biotoop worden de meest algemene en typische mossen, lichenen en paddenstoelen nader toegelicht.

Elke lezing heeft plaats in het **College te Roeselare (toegang Botermarkt)**, telkens op vrijdagavond om 19.00 uur. **Graag ten laatste één week voor elke avond inschrijven bij Peter Hantson (peter.hantson@arteveldhs.be of 051 20 30 63).**

5 december 08 lichenen op reis
23 januari 09 → *nieuw de* bladmossen op reis
13 februari 09 paddenstoelen op reis

Gele aardappelbonst

Gewoon schildmos

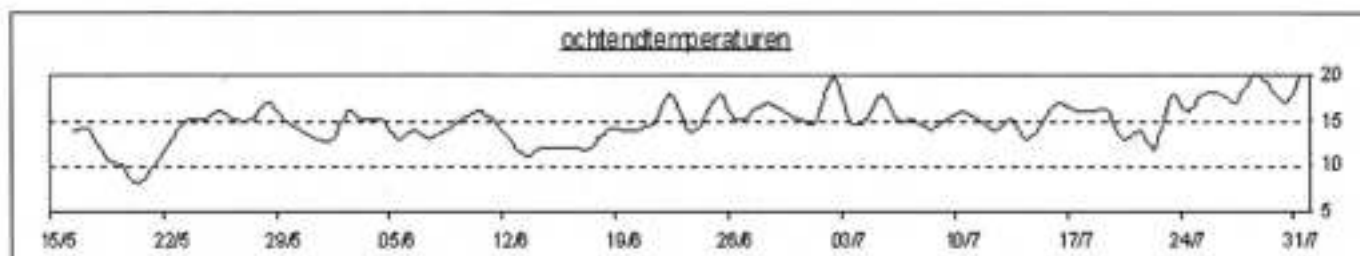
Purpersteeltje

foto's: Peter Hantson

WAARNEMINGEN

Tuintaferelen 3

16-05-2008 - ...

Ooit gemist... Geen probleem in ons digitaal tijdperk. We zappen gewoon even terug naar die pinkstermoederdag-ochtend van 11 mei voor het rechtstreekse verslag. Meteen volop in de ambiance! Het mezenjong zit al klaar voor zijn (v)luchttoep. Go! Drie meter verder en twee seconden later eindigt de tocht pardoes bovenop de meidoornstruik. De tweede kandidaat geraakt wat verder maar door een blokkage van het landingsstel eindigt die vlucht met een niet zo gracieuze buiklanding. Numéro drie is een twijfelaar en alleen de opjuttende kreten van mees en mezin halen hem uiteindelijk over de streep. Het verstand op nul en hop! Een nieuw record! Reikwijdte tot voorbij de burens. De volgende testpiloot zit al aan het gaatje als de opname abrupt stopt wegens... andere 11 mei- verplichtingen. Vervolg één dag later. Verbazing! Er is nog altijd drukke bedrijvigheid in en rondom de nestkast. En ja, ook nu bevrijden zich nog eens drie nestvlinders uit hun keurslijf. Daarna stilte. Hopend op een tweede broedgeval begin ik alvast met het reinigen van de nestkast. Ik vind er één koolmeesje in dat het niet gehaald heeft... letterlijk de pechvogel dus. Maar voor die blinkende groene vleesvliegen is dat eerder een geluksvogel. Ze zijn al ijverig bezig het tere(nde) lichaampje aan het afzoeken naar geschikte eiafzetgebieden.

Groen! Nee, hier geen politiek gedoe maar na halverwege mei kun je het toch niet blijven negeren: Groen kleurt je dag! Alle gaten in de haag zijn nu gedicht, de struiken serieus struiser geworden en de bomen fors in volume toegenomen.

Ook over de groententuin is nu een groen lappendeken gespreid met aaneengeritste stukken van flets saladegroen en donker spinaziegroen in schril contrast met het frisgroen peenloof en het blauwgroen van bloemkoolbladeren. Een lust voor het oog en... helaas ook voor de maag van de slakken. Die beestjes zijn momenteel overal zo opvallend talrijk aanwezig dat ze vandaag zelfs het nieuws van 19.00 uur hebben gehaald. Niettegenstaande mijn zanglijster(s) en ikzelf ons uiterste best doen om de plaag binnen de perken te houden zijn er toch altijd nog onverlaten die ons, spijs hun slakkengangetje, te vlug af zijn. Waar mijn gevederde collega's kiezen voor de harde aanpak tracht ik ze te verleiden met een biertje, strooi ik grof zand of gemalen schelpen rondom de plantjes, maak ik een kluwen van netwerk rondom het zaai-bed, laat ik hen hun gang gaan op overschotten, plaats ik flessen zonder bodem rondom de plantjes. Het helpt allemaal ... een beetje. Ik lees in sommige vakbladen dat een

'nette' tuin het aantal slakken drastisch doet afnemen... Dat zal dan wel zo zijn maar dat is dan weer tegen de regels voor een ecologische tuin waar men opteert voor verwaarloosde en slordig onderhouden tuinhoekjes. Jonge plantjes inkapselen in een gaas, zoals dat nu al wordt toegepast bij de wortelen, is allicht 'het' efficiënte beschermmiddel.

Ik sta nog er nog altijd perplex van als ik een goochelaar dat spreekwoordelijke wit konijn uit zijn hoge hoed zie toveren maar dat is dan nog maar klein bier als je dat vergelijkt met de truc van de metamorfose. Dat de vlinders de cyclus ei-rups-pop-vlinder goed onder de knie hebben is algemeen geweten maar ze zijn lang niet de enigen die daar gebruik van maken. Denk maar aan de poppen in mieren-nesten, aan de maden van vliegen in kadavers of aan kevers.

citroen-lieveheersbeestje

In het bijzonder van het lieveheersbeestje (lhbte) kan ik de opeenvolgende stadia van nabij volgen. In mijn serre staat al jaren een druivelaar te verkommeren (ik heb er nooit maar één druif van gezien, laat staan van gegeten!) waarvan de bladeren uiterst gevoelig zijn voor meeldauwscimmel. Laat dat laatste nu net het lievelingskostje zijn van het kleine citroenlhbte (officiëler: het 22-stippelig lhbte). In mei al verschijnen deze lhbtes op die druivelaar. Ze grazen, zonnen en copuleren open en (natuurlijk) bloot op de voorzijde van de bladeren. De eitjes worden in kleine pakketjes afgezet op de achterzijde ervan. Daaruit bevrijden zich dan de minuscule glazige 'krokodilletjes' met alles (kop, borststuk met 6 poten, achterlijf) er op en er aan. Na elke vervelling worden de larven wat groter, wordt de kleur wat citroeniger en op het laatst zijn de zwarte stippen op het borststuk en de in 6 keurige rijen verdeelde puntjes op het achterlijf bijna te tellen. Ik schat de larven ca. 1 cm lang als ze gaan verpoppen. Wat later zie ik ze terug verschijnen, maar dan als blinkende gele kevertjes met zwarte spatjes. En daarna? L'histoire se répète. Een minstens even kleurrijk maar minder leuk lhbtes-verhaal is dit van het veelkleurig Aziatisch lhbte. Dit lhbte, van de grootteorde van ons inheemse 7-stippelig lhbte maar in talloze kleuren- en tekeningvarianties verschijnend, werd destijds om economische redenen (lees: veel, heel veel goedkoper dan onze inheemse soorten) ingevoerd door serristen als bladluibestrijder. Jammer genoeg gedijt dit beestje hier uitermate goed en dreigt haar agressieve larve,

onze inheemse soorten te verdringen. Verleden jaar was het al het op één na het meest gefrekwenteerde lhbte in onze contreien. Dezer dagen zie ik opvallend veel larven met een oranje gekleurd veldje op allerlei substraten. Misschien staan ze dit jaar wel op nr. 1 in de Vlaamse lhbtes-hitlijst.

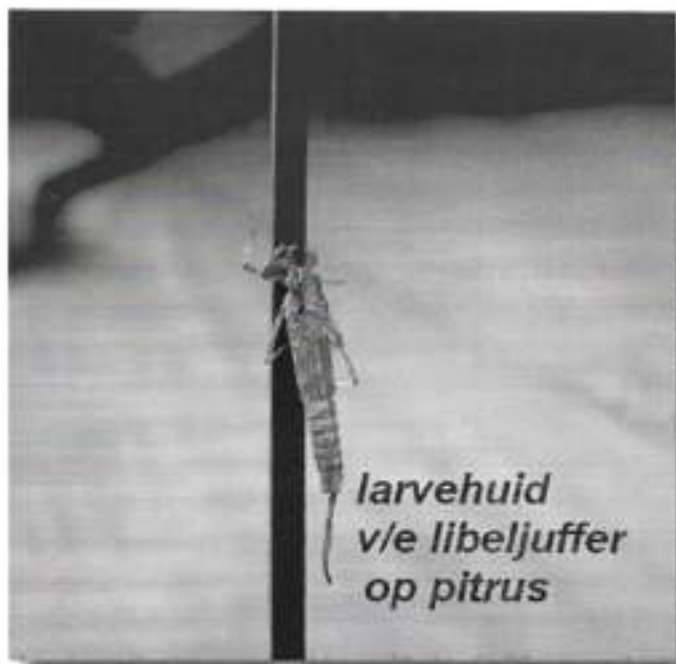

De jeugd van heden. Schreeuwerige spreuwenjongen toeren rond in het zog van hun ouderpaar. Luidruchtig bedelende mezen hoor je de gehele dag door wel ergens in de

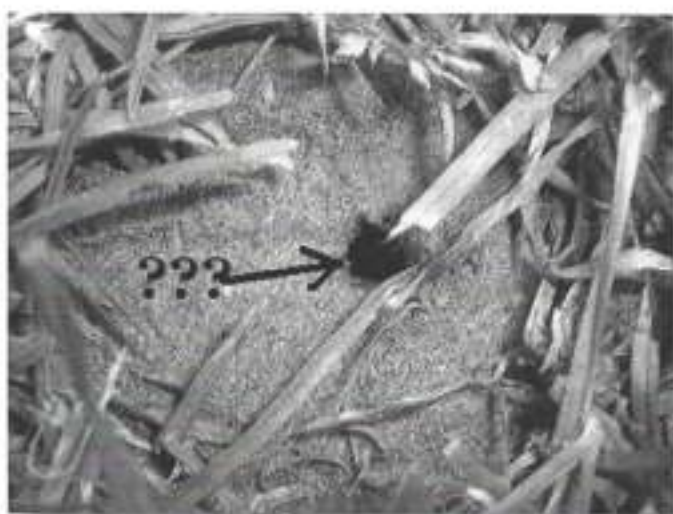

buurt bezig. Dat monotone gepiep in de struiken komt van een jong heggemusje. Twee opdringerige schrokkerige mereljongen in het grasveldje volgen attent elke beweging van moeder merel. Het winterkoninkje alarmeert zijn jongen, duikt dan rapraprap onder in het plantsoen om er een tel later een heel eind verder weer uit te komen met een niemendalletje dat hij in het bekje van één zijner pluizige prinsjes dramt. Het betweterige lijsterjong denkt het vandaag al-

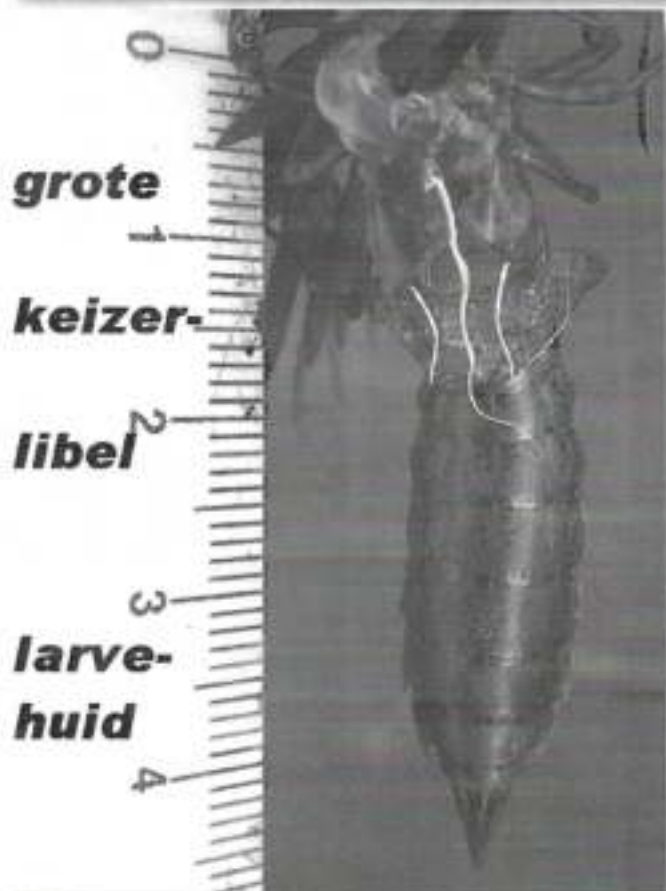

larvehuid
v/e libeljuffer
op pitrus

sporadisch vleugelrestjes ervan als bewijs van de gepleegde roof. Ik hoop nu maar dat die mussenjongen zich binnen de kortste keren tot vegetariër bekeren. Maar dat zal dan weer mijn peulerwten niet welgevallig zijn.

Op een zonnig noenuur met een volle maag lui achterover leunend in een tuinstoel zitten niks... Zalig! Kijk omhoog en je ziet tussen de vliegtuigstrepen door gierzwaluwen de gekste capriolen maken of je ontdekt in al dat blauw zwarte stipjes van taterende huiszwaluwen. Met wat meer geluk zie je zelfs een roofvogel thermieken of op een luchtkussen voorbijvaren. Kijk omlaag en je ziet enkele kale vuile platgetrapte plekje tussen de grassprietten... Vuile? Zeg liever taches de beauté die keurig in het midden werden geperforeerd. Ik ken het fenomeen maar niet de soort die hiervoor tekent. Ik noem ze voor mezelf 'mijn graafbijtjes'. Het zijn kleine vliesvleugelen die, beladen met een vrachtje van een fel blinkend geel goedje (stuifmeel?), eindeloos lang laag over het gras zigzaggen om dan zonder enige aanleiding in een flits te verdwijnen in het gaatje. Zoe...oe...oem naast mijn rechteroor! Geen paniek! Het is het motorgeronk waarmee een blinde bij haar roerloze stand handhaaft maar dan onverwachts op een hoger toerental overschakelt en wegschiet om een indringer te verjagen of om een potentiële partner uit te nodigen voor een duo-ritje. Dat is allemaal in ééntwee drie geklaard en

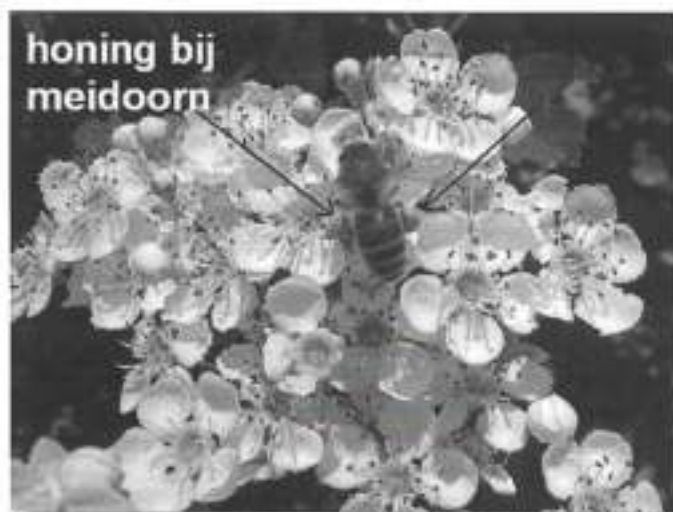
grote

keizer-

libel

**larve-
huid**

leen te kunnen redden maar even later is het al paniekerig op zoek naar de uitgang van de serre. En mijn huismussen? Zodra ze jongen hadden zijn ze full-time overgeschakeld op insectenjacht. Kijk, er hangt er daar nu eentje te bidden, recht tegenover de hazelaar en wat verder stort zich een andere pardoos bovenop de kruin van de opgeschoten vegetatie. Met resultaat! Een motje gaat paniekerig op de vleugel. Vergeefse moeite natuurlijk, het beestje wordt moeiteloos in haar vlucht uit de lucht geplukt. De vleugels worden er in een oogwenk van afgeknabbeld en... weg ermee! Helaas hebben die mussen ook geleerd dat dezelfde techniek met gegarandeerd succes kan toegepast worden op libellen die zich pas uit hun larvenhuid bevrijd hebben. Zo vind ik momenteel wel regelmatig larvenhuiden van juffers op lidsteng maar van juveniele libellen is maar weinig te merken, hooguit

honing bij
meidoorn

voor je het weet hangt ze al terug op haar standplaats. Ze is wel niet de enige zoemer. De honingbijen plunderden al de meidoorn maar vandaag vullen ze hun honingkorven vooral op witte klaver. Aangezien er nu al meerdere tuinplanten

bloeien, zorgen ook de hommels mede voor spektakel. Hun fraai gekleurde beharing, hun niet-agressief gedrag en hun bijdrage als bloembestuurder maken ze bij iedereen geliefd (niet letterlijk aambaar: "... Het beestje is schoon genoeg maar 't heeft zulke hete pootjes..." wist een schalkaard van G. Gezelle ons al te vertellen). Om de algemeenste soorten min of meer uit elkaar te houden gebruik ik hun kleurenpatroon, wel er me van bewust zijnde dat die 'streepjescode' geen 100% waterdichte garantie biedt voor een juiste determinatie hierna. Op framboos en sneeuwbes zie ik vooral de kleinere weidehommel (code geel-bruin) maar op diezelfde sneeuwbes ook nog andere soorten waaronder zelfs de meer aan bos gebonden boomhommel (bruin-wit). Op de smeerwortel zie ik als enige soort de kloeke akkerhommel (bruin-bruin) die zich met veel moeite lawaaiend in de smalle bloembuisjes wringt. Mijn favoriete hommel is toch wel de aardhommel (geel-geel-wit). Ik zie hem wentelwijken in de klapprozen waardoor de tere blaadjes gaan mee-

waaiëren, in de buis van de vingerhoedskruiden verdwijnen om er dan stuntelig achteruitkrabbelend weer uit te krasselen, van bloempje naar bloempje laveren op lavendel, met volledig

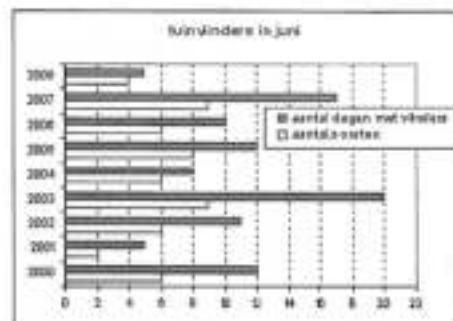
bestuifmeelde rugzijde kronkelen in de stokrozen, een gaatje knagen in het honingspoor van akelei omdat hij te dik is om er op legale wijze bij te kunnen, zich wagen in de muil van leeuwenbekken of balanceren op het frêle lobeliabloempje met vervaarlijk doorbuigende stengel. De aardhommel voelt zich hier thuis want al meerdere keren mocht ik in mijn tuin een aardhommelnest huisvesten. Dit jaar is het niet anders. Het is de ganse dag een komen en gaan van aardhommelwerksters die zich via de vermolmdde onderste lagen van een oude houtstapel een toegang tot het nest weten te verschaffen.

Oogsten! Dat is - weliswaar met weinig geldgewin maar met des te meer voldoening en nauwelijks verholen trots - salade snijden, spinazie plukken, erwten doppen of boontjes toppen. Dat is nu allemaal al achter de rug maar vandaag is het onze jaarlijkse grote inmaakdag van rode en zwarte aalbessen (in mooi Roeselaars: zjenievers en pãters). Een deel ervan werd al geplukt door mijn merels maar ons eigen part hebben we

wijselijk afgeschermd met vogelnet. Eerste werk dus: Dat net verwijderen. Zó vlotjes gaat dat nu ook weer niet. Jonge scheutjes zijn er dwars doorheen gegroeid en in mijn ijver om net en scheut te sparen hapert het net aan de trossen met aalbessen die dan bij het minste rukje loslaten, als losse bollekes op de grond vallen om dan straks als schoenbeleg aan mijn zolen te blijven plakken. Tip 1: Draag bij dit werkje

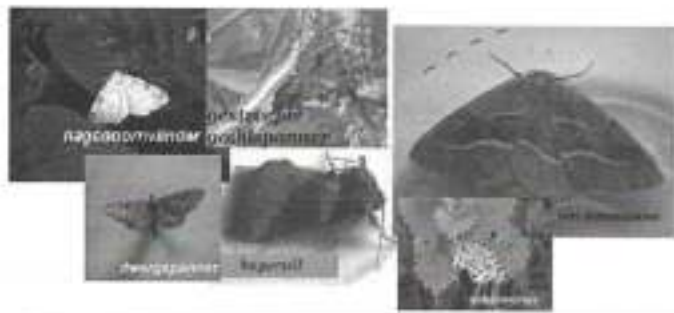

zeker geen kledij met knopen! Ik garandeer je dat je binnen de kortste keren verstrengeld zit in je eigen net waaruit je niet meer ontward geraakt zonder hulp van derden en een schaar. Tijd nu voor een paar uurtjes plukwerk met proevertjes tussendoor. Ik kan het iedereen aanraden als therapie tegen allerlei vormen van stress. Alleen bij de cassisstruik is er wat miserie. Blijkbaar zijn ook de mieren verzot op het zoetig plakkerig sapje van de zwarte bessen en deze dieren van je lijf slaan vergt hier meer arbeid dan het plukwerk zelf. Omdat mijn chefcuisine dit jaar geen gelei maar confituur wil inmaken heb ik nog een paar uur bessenritsen voor de boeg. Tip 2: Draag bij dat werk enkel kledij die nog niet goed genoeg is voor het kringloopcentrum. Het is ook uitgerekend tijdens dat plakkerige werkje dat vliegjes van allerlei slag je komen kietelen. De rest van dit verhaal vind je vanaf morgen breed uitgesmeerd op onze boterhammen. (P.S. Voor ongeschoolden: Bij gelei wordt enkel het gesterste sap verwerkt terwijl bij confituur of jam enkel het steeltje niet gebruikt wordt, vandaar dat ritzen nodig was.)

Het leven is te kort om er godganse dagen treurig bij te lopen maar anderszijds kun je ook niet altijd doen alsof je neus bloedt. Het verscheen zelfs letterlijk in de krant: juni was

een rotmaand voor onze dagvlinders. Dat bericht bevestigde alleen maar mijn schaarse tuinwaarnemingen. In juni noteer-

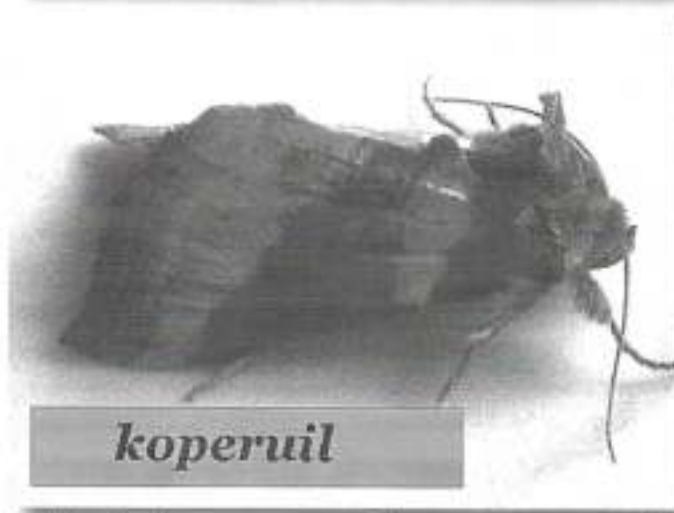
juni, zal zeker het vlinderbestand niet hebben bevorderd. Ik vind troost in mijn archieven want daaruit blijkt dat de dagvlinders van 2001 nog met een slechter juni-rapport thuiskwamen dan deze van 2008 (zie grafiek) en dat daarna, dank zij de goede zomers die er op volgden, het normale bestand zich snel weer herstelde. En nachtvlinders? Een dwergspannertje op het raam, een hagendoornvlinder op meidoorn, een sint-jacobsvlinder op een oeverplant aan de vijver, een brandnetelmotje in de ruigte, een prachtig gebandeerde koperuil in het kaasjeskruid verborgen, een gestreepte goudspanner en tenslotte in de living(!) een rode dennenspanner (die dan nog groen van kleur was om het nog wat moeilijker te maken). Het is niet alleen ongewoon dat die laatste in mijn woonkamer rondfladderde, het is zelfs geen typische tuinvlinder. Dat diezelfde dag mijn burens een te groot uitgevallen den hebben geveld zal er wel voor iets tussen hebben gezeten.

sint-jacobsvlinder

rode dennenspanner

koperuil

de ik slechts 4 soorten en maar 5 dagen waarop een vlinder werd waargenomen. Ik heb daarvoor geen sluitende verklaring maar ik herinner me wel dat het seizoensoeinde van 2007 ook niet veel soeps was. Dit feit, samen met de onweersbuien van begin juni en het winderig weer van eind

Op zij, op zij... Druk druk... Hoog tijd om al een eerste deel van de herfst- en wintercollectie in de etalage te plaatsen. Net als in de modewereld denkt een degelijke tuinman één à twee seizoenen vooruit. De vrijgekomen percelen met spinazie, erwten, struikbonen, bloemkolen, aardappelen worden vervangen door herfst- en wintergroenten. Vandaag worden spruitkolen, prei, selder geplant en pastinaak, venkel, andijvie en een tweede serie struikbonen gezaaid. Nee, 't is nog niet voorbij die mooie zomer! Wat de groententuin kwijt is aan zomersfeer wordt ruimschoots gecompenseerd door de nu volop bloeiende bloemplanten in de 'lusttuin'. Speciaal voor u geteld: Vandaag bloeien er, vanaf biggenkruid al over opgeschoten radijs tot zonnebloem, bij ons 79 verschillende soorten bloemen! Wees gerust, ik bespaar je de opsomming maar een korte rondleiding rond de vijver wil ik je niet onthouden. Op de waterspiegel drijven de gefranjerde bloemen van watergentiaan. Eveneens blinkend geel, maar alleen met de voeten in het water, staan de grote boterbloemen en liggen de egelboterbloemen te contrasteren met de paarsrode bloeiwijze van moerasandoorn. Op de hogere vochtige plekken staat veel koninginnenkruid, wederik, een hertshooiachtige en één kloeke smeerwortel in bloei. Op de hoge en droge plaatsen wordt strijd geleverd tussen jacobskruiskruid, knoopkruid, wilgenroosje en bastaardwedderiken. Mijn pronkstuk is alleen te zien als je het er voor over hebt om tussen de brandnetels te waden naar het donkerste hoekje van de tuin. Volledig aan het zicht onttrokken onder cipressen bloeit daar penningkruid in al zijn glorie. Mag ik

penseelkever

kleine wespenbok

*rupsen van
de st. jacobsvlinder*

er nog ééntje? Hoewel ik de grassen niet meegerekend heb in mijn telling mag je zeker niet vergeten te kijken naar dat toefje kamgras langs het paadje naast de vijver. Eindigen doe ik in de bloementuin waar het vooral cultuurplanten zijn die geuren en kleuren. Bij voorkeur gaat het hierbij vooral over bloemen waaraan ook insecten wat deugd beleven: Verbena, budlea, goudsbloem, bernagie, kamperfoelie, hemelsleutel ... voor elk, mens en dier, wat wils dus.

Sprokkels. Ik weet het, waarde redactie, de rubriek met die naam bestaat al in deze DW&W maar ik vrees dat mijn waarnemingen nooit in aanmerking komen voor een ver-

melding in uw sprokkelrubriek. Controleer zelf maar of je er één van mijn volgende hoogstandjes in terugvindt: 23-05 een boktor gehuld in een wespenjasje op een tomatenbloempje: de kleine wespenbok 02-06 salade geserveerd met lieveheersbeestje dat rechthoekige zwarte vlekjes heeft op een geel veld: een 14-stippelig lhbjtje 09-06 een kever met het uniform van een Russisch generaal op kamille: een penseelkever 23-06 een slank libelleke met donkere ogen strijkt telkens en telkens weer neer op de drijvend bladeren van een waterplant: een kleine roodoogjuffer 01-07 een heerlijk weertje om te fietsen en bij je thuiskomst vaststellen dat de mezen van het tweede broedgeval zijn gaan vliegen en dat er deze keer geen achterblijvers zijn 04-07 eindelijk eens wat meer vlinders in de tuin: klein koolwitje, groot koolwitje, bont zandooie, gehakkelde aurelia, boomblauwtje, dagpauwoog 14-07 laatste rij aardappelen geroid, zeer tegen de zin van twee kortschildkevers, enkele duizendpoters en andere 'teenbijters', onderwijl passeert een uit zeven leden bestaande familie koolmezen (de mijne?) 18-07 een deel van mijn natuurgebiedje (met klemtoon op de je) gemaaid en er een ouderwets hooioppertje – een soort indianententje – mee gemaakt 25-07 de hierboven vermelde sint jacobsvlinder heeft blijkbaar niet stilgezet... ik tel vandaag 17 aan het jacobskruiskruid knagende zebra-rupsen (een primeur voor mijn tuin!) 26-07 de merel komt het laatste lijsterbesje wegpikken 30-07 neusrot op de tomaten...maar over tomaten met een snotneus en over andere plagen meer op een andere keer

... 31-07 – 2008

Jacques Vanderhaeghe

alle digitale en analoge
zwart-wit en
kleurkopie opdrachten

KOPIE DELEVE
FOTOKOPIE - SNELDRUKKERIJ

poten plain
roeselare
051/24 03 10

Fietslus op 24 augustus

Pasar richtte een fietstocht in onder het motto: 'Groen tussen beek en gouden rivier'. Ons natuurreservaat 'De Kleiputten' was dan ook een verplichte stop. Peter, Philippe en Piet verzorgden de Natuurpuntstand.

Sprokkels

04/06	Roeselare	Boomvalk jagend boven de tuin	Piet
09 tot 18/06	Beveren	Baltsende nachtzwaluw	Vera, Ria, Peter en Piet
15/08	Houthulst	5 overvliegende regenwulpen	Koen
01/07	Roeselare	Boerenzwaluwen met jongen alarmeren voor boomvalk	Piet
31/07	Roeselare	2 (jonge?) boomvalken doen schijnaanvallen	Piet
25/08	Roeselare	1 laagjagende boomvalk over de tuin	Piet

Ringmelding:

Op 24 mei kregen we van Katrien Abbeloos een dood geringd mannetje zwartkop binnen, dat in Beveren wellicht als raamslachtoffer was gestorven. De ringgegevens stuurden we door naar het BTO = British Trust for Ornithology, gezien het een Engelse ring betrof (Brit. Museum London).

Half juni een antwoord:

De zwartkop werd het jaar voordien als jonge (eerstejaars) vogel geringd op 19 september 2007, in de steenslaggroeve van Wraysbury, graafschap Berkshire.

De afstand in vogelvlucht tussen beide plaatsen : 262 km, en 242 dagen later.

Waarschijnlijk is de vogel in Engeland geboren, en wegens de late terugmeldingsdatum (in volle broedtijd) was hij in Beveren als broedvogel aanwezig. Tussendoor wellicht met een tripje naar het zuiden. De (geboorte)plaatstrouw is beslist niet absoluut bij heel wat zangvogels...

Erratum

De diareportage, georganiseerd door De Reiger, werd in het vorig nummer verkeerd aangekondigd. De juiste datum is wel degelijk donderdag 11 december om 14.00 uur.

Bestuur Mandelstreek:

voorzitter:	Piet Desmet	Verbrandhofstraat 156, 8800 Roeselare	051/225 852	natuur.mandelstreek@gmail.com
ondervoorzitter:	Wim Marichal	Kraaiaard 22, 8800 Roeselare	0476/307 762	wim.marichal@telenet.be
secretaris:	Philippe Deprez	's Gravenhof 7, 8000 Brugge	050/347 824	philippe.deprez@telenet.be
penningmeester:	Ingrid Verplancke	Beverenstraat 84, 8830 Hooglede	051/225 280	ingrid.verplancke@telenet.be
redacteur:	Koen Maes	Beukhoutstraat 50, 8650 Houhulst	051/727 001	koenmaes_@hotmail.com
bestuursleden:	Cien De Roo	Zuidbroekstraat 11, 8600 Woumen	051/502 346	barth.verhaeghe@telenet.be
	Willy De Ruyter	Bloemgatstraat 7, 8760 Meulebeke	051/697 796	willy.de.ruyter@telenet.be
	Johan Hanssens	Heulestraat 54, 8860 Lendelede	051/309 199	johanhanssens@fulladsl.be
	Johan Plouvier	Klokkeputstraat 93, 8800 Roeselare	051/226 678	johan.plouvier@fulladsl.be
	Herman Soenens	Wallemeers 28, 8800 Roeselare	051/208 608	
	Koen Vandepitte	Klijtgatweg 30, 8830 Gits	051/727 257	vandepitte.koen@skynet.be
	Ria Wyffels	Warandestraat 18, 8820 Torhout	050/211 392	riawyffels@yahoo.com
communicatie:	Peter Hantson	Oekensestraat 138, 8800 Roeselare	051/203 063	peter.hantson@skynet.be
vogelwerkgroep:	Ludo Momerency	Beverenstraat 84, 8830 Hooglede	051/225 280	ludo.momerency@telenet.be
conservator:	Jacqui Stragier	Ardoolestraat 55, 8870 Izegem	051/304 731	jackie.stragier@debuizerd.be

Bestuur kern De Reiger:

voorzitter:	Jean-Pierre Vandamme	Procureurstraat 15, 8890 Moorslede	051/771 213	jeanpierre.vandamme@skynet.be
secretaris:	Mathieu Foré	Meulebrouckstraat 7, 8890 Moorslede	051/770 061	mathieu.fore@lin.vlaanderen.be
bestuursleden:	Filip Cardoen	Breughellaan 2, 8890 Moorslede	051/770 159	info@filipcadoen.be
	Bart Debaes	Onledegoedstraat 42, 8800 Roeselare	051/229 088	bdebaes@yahoo.com
	Peter Goossens	Elzerijstraat 23, 8890 Moorslede	051/249 448	
	Peter Donck	Nettingstraat 2, 8890 Moorslede	0497/450 811	peterdonck@telenet.be

Bankrekening van Natuurpunt Mandelstreek: **979-9627307-62** p/a Beverenstraat 84, 8830 Hooglede

~~Verbondenrekening Huyse Tijl, Zaal de Muze - Gitsbergstraat 1, 8830 Gits - 051/205 160~~

Website: www.natuurpunt.be/mandelstreek

Lidmaatschap van Natuurpunt voor het ganse gezin = €20 (tijdschriften DWW 4x en Natuurblad 4x)

op rekening 230-0044233-21 van Natuurpunt vzw - Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Extra tijdschriften: Natuur.focus (4x) en Natuur.oriolus (4x) = elk €8,5 of samen €14,5

Leden van andere Natuurpuntafdelingen kunnen "Door Weer en Wind" ontvangen door storting van €5 op **979-9627307-62**

Nestkasten voor kleine hollenbroeders te koop voor €9 (in zelfbouw pakket voor €5)

Mussenhotel voor €20

Vleermuizenkast aan €12,50

(info bij Ludo Momerency)

VogelOpvangCentrum

Bulskampveld 8, 8730 Beernem - 050/790 959

Giften voor Mandelhoeke

(vanaf €30 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **293-0212075-88** van Natuurpunt

Beheer vzw, met vermelding "**Reservatenfonds 3576, Mandelstreek**".

Giften voor Vogelwerkgroep Mandelstreek

(vanaf €30 met fiscaal attest):

rechtstreeks te storten op rekening **230-0524745-92** van Natuurpunt

Studie vzw, met vermelding "**VWG Mandelstreek - project 2423**".

Werken mee aan dit nummer:

Piet Desmet, Johan D'haenen, Koen Maes, Wim Marichal, Johan Strobbe, Jacques Vanderhaeghe, Tim Vandewiele, Ria Wyffels, Peter Hantson

De teksten voor het volgende nummer graag binnen bij de redactie tegen 15 december

Dit tijdschrift is gedrukt op gerecycleerd papier

NIEUWBOUW en VERBOUWINGEN
VLOEREN - FAIENCEN
WONINGEN WATER EN WINDDICHT
AFGEWERKTE WONINGEN

Algemene Bouwonderneming
Erik DEBAL B.V.B.A.

Verbrandhofstraat 130
8800 Roeselare
tel. 051 20 83 41
fax 051 21 14 59

ARGENTA

Spaarbank
Verzekeringen
Leningen

KANTOOR BABYLON - CBFA 26672
Westlaan 145, 8800 Roeselare, 051 25 10 10

MARIANNE DEPRAETERE - CBFA 48078
Beversesteenweg 363, 8800 Roeselare, 051 20 50 94

LIEVEN MESSEYNE - CBFA 27155
Leenbasstraat 16, 8830 Gits, 051 20 10 86
Ieperstraat 76B, 8830 Hooglede, 051 24 45 52

KANTOOR VANHAECKE - CBFA 61160
Rumbeeksestweg 464, 8800 Rumbeke, 051 24 46 53

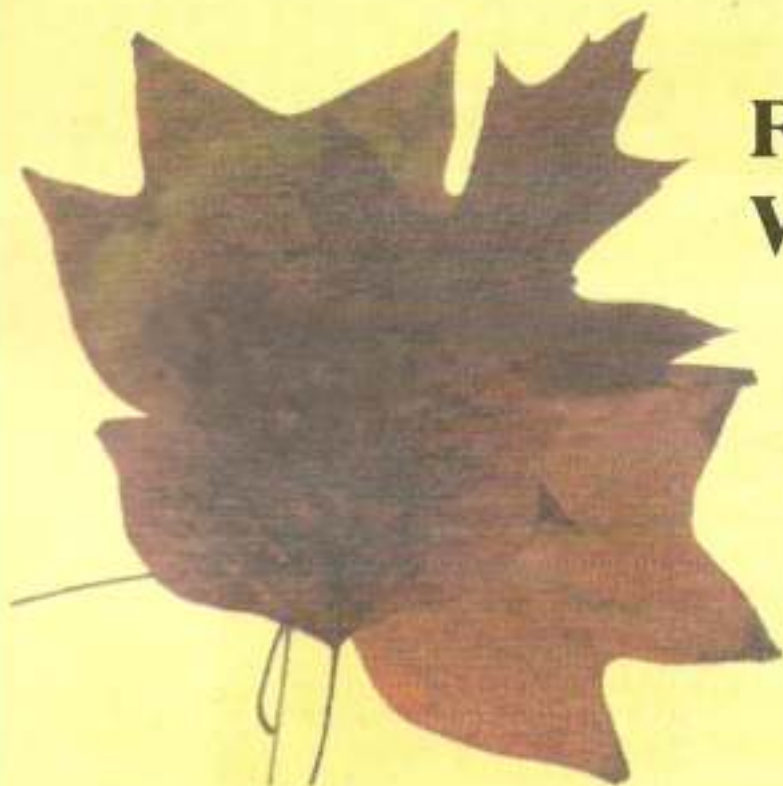
RUDI VERHOEST - CBFA 46891
Noordlaan 9, 8800 Roeselare, 051 24 01 30

*Geef je ideeën
grafisch
meer kleur en vorm!*

Filip CARDOEN
Grafisch ontwerp

www.filipcardoen.be

Breughellaan 2
8890 Moorslede
Tel.: 051 / 77 01 59

Rouwcentrum WERBROUCK

Bruanestraat 27
8800 Roeselare
☎ 051 25 16 35

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

HUBERT DAVIDTS
T U I N A R C H I T E C T

Beversesteenweg 369 - 8800 Roeselare
tel. : 051 69 00 30 - fax: 051 69 00 31

info@davidtshubert.be

tankstations - verwarmingsmazout - oliën en vetten

www.petroderiva.be

051 20 33 66

Petroderiva

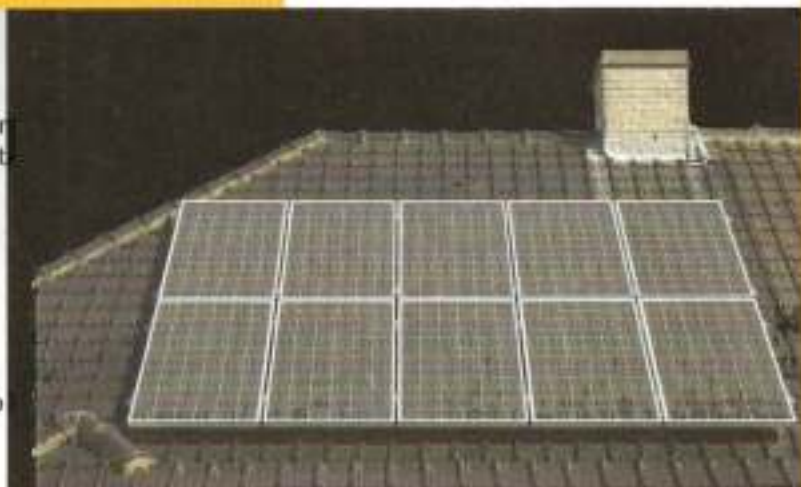

Zonnestroom. Zuiver en zeker.

Zelf elektriciteit produceren is dubbel interessant. U bespaart energie én u verdient er geld mee! Het maakt niet uit of u die energie zelf gebruikt of teruglevert aan het net. Bovendien gaat u efficiënt om met een natuurlijke bron van energie en dat is goed voor iedereen.

Maak daarom elke dag gebruik van de gratis energie van de zon!

Onze specialisten vertellen u graag meer over uw persoonlijke mogelijkheden met zonne-energie. Neem daarom gerust eens vrijblijvend contact met ons op via 050 71 51 01 of kijk op www.ecostream.be.

ONZE MISSIE: EEN DUURZAME ENERGIEVOORZIENING VOOR IEDEREEN

SWAROVSKI
OPTIC

KITE
OPTIC

SIGHTS OF NATURE

Leica

ZEISS

wuramex

verrekijkers
telescopen
microscopen
accessoires

www.sightsofnature.com

Pieter De Conincklaan 108, 8200 SL-Andries Brugge, 050/31 50 01